February 2000
лютий 2000

ПРОМІНЬ

Promin

40

ліття

years

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

ПРОМІНЬ
РІК XXXX ЛЮТИЙ Ч. 2
видає
СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ
Виходить раз у місяць,
Головний Редактор - Орися Сушко
Редактор, Оксана Арсено

Редакційна Колегія:
Добр. Катерина Бублик
Галя Липка
Галина Мельник-Марко
Референт Променя - Галя Щербблюк

Річна передплата в Канаді - $20.00
Передплата до інших країн - US $25.00
Одне число - $3.00

Редакція застерігає собі право скорочувати та поправляти надіслані матеріяли

PROMIN
Box 57268
Jackson Station
Hamilton, Ontario, Canada
L8P 4X1
Fax: 905-524-5362
e-mail -promin@bestnet.org

PROMIN
published monthly by
UKRAINIAN WOMEN'S
ASSOCIATION OF CANADA
VOL. XXXX FEBRUARY No. 2

Editor-in-Chief - Orysia Sushko
Editor - Oksana Arseneault
telephone 905-572-9626

Editorial Committee:
Dobr. Kateryna Bublyk
Halia Lypka
Halyna Melnyk-Marko
Promin Convener - Helen Scherbluk
telephone 416-233-0724
Administrator - Oksana Arseneault
E-mail c/o promin@bestnet.org

Subscription in Canada - $20.00
Other Countries - US $25.00
Single copy - $3.00

The editors reserve the right to edit submitted materials

Publication Mail
Registration No. 1925
International Standard Serial number
ISSN 038021-40

ЗМІСТ
CONTENTS

1 Редакційна ..... Editorial
2 Лесин Рушник ..... Lesia Ukrainka
4 Український Музей Канади, СУК ..... Ukr. Museum of Canada, CYK
7 Жіночі Постаті ..... Women of Influence
8 Савеля Стечишин ..... Savella Stechishin
12 Вісті з Централі ..... News from the National Office
14 Життя і Культура ..... Life and Culture
16 Нашим Дітям ..... For Our Children
17 Громадська Хроніка ..... Community Events
30 Квіти Незабутнім ..... In Memoriam
33 Пресовий Фонд ..... Press Fund

Союзу Українок Канади / Ukrainian Women's Association of Canada
National Office : 202-456 Main Street, Winnipeg, MB R3B 1B6
Telephone: 204-957-7630 Fax: 204-947-3882
Office hours: Monday, Wednesday, Friday 1 - 4 p.m.
Канцелярія відкрита в понеділок, середу і п'ятницю від 1-ої до 4-ої год. дня
Адреса, телефон, телефакс і електронічна пошта **Променя** подано з ліва
Promin address, telephones, fax & e-mail listed to the left

Editorial
Редакційна

СЛАВА ІСУСУ ХРИСТУ!

Місяць лютий призначений для вшанування пам'яті українсьски х жіночих героїнь, які стояли на сторожі віри, родини, традицій і держави від почаків існування нашого народу. Вони своєю творчою працею і відданістю збагатили національну скарбницю нашого народу. Їх могутнє слово і героїчні діла дали нам дороговказ гідний наслідування.

Знаємо з історії нашого і інших поневолених народів, що бороти ся за правду не є і ніколи не було легкою справою. Потрібно було постійно працювати, щоб визволити рідний народ від тенет рабства й приниження. Вони не ходили второваними стежками, вони йшли трудним і тернистим, але благородним шляхом. В них була міцна, незламна сильна віра, що доказує Леся Українка в листі до своєї подруги Ольги Кобилянської ось такими словами:

„Хто має силу ходити по гострім камінню, той завжди перейде по ньому до чогось високого, до вищого, ніж звичайно можна дійти рівними та гладенькими стежками".

Поступаймо за прикадом Лесі Українки та всіх інших борців за правду. Хай їхні діла стануть для всіх нас прикладом і заохотою дальше нести цю іскру, яку запалили ці перші героїні-борці. В кожній нашій ділянці наслідуймо їх міцний і незламний приклад.

Орися Сушко

I often wonder how differently our lives might have been shaped in the absence of our female role models, past and present. Lesia Ukrainka, precious to the Ukrainian people, set a precedent of fearless expression of the oppression within which she lived. Her focus was not the suffering, but the freedom of progressive thought, for which she strove so adamantly throughout her life. Her voice resonates still in the hearts and minds of Ukrainians around the world. The impact of her literary and poetic masterpieces will continue to inspire and educate us and future generations through the ages.

As Natalie Ostryzniuk tells us in Promin this month, Savella Stechishin, a powerful innovator in our own time, set the mold for our beloved UWAC. She continues to influence Ukrainian Canadian women with the practicality of her ideals, inspiring us with her strength and perseverence. Without Savella Stechishin's dedication to the cause of uniting and educating Ukrainian women in Canada, it is questionable whether our communities would have flourished and thrived as they have.

Each of us has our own personal female role models and mentors. We in the UWAC are so very fortunate to have such a wealth of talented and energetic women amongst us from whom we can learn. In fact, so many of you, without even realizing it, have heavily impacted my life as a Ukrainian Canadian woman. As members of the same organization, our influence on one another is inevitable. By striving to be the best role models that we can be for each other, in our communities and in our professional and personal lives, we can only evolve into stronger individuals at the foundation of a stronger association. In her time, Lesia Ukrainka understood this, and subsequent leaders, Savella Stechishin among them, have brought that home to us today. We are grateful for their contributions and may we continue to follow their examples.

Oksana Arseneault

ЛЕСИН РУШНИК

Поетичну музу Лесі Українки покликало до життя Шевченкове вогненне слово. Про творчий зв'язок двох титанів української поезії написано вже чимало. Але й досі не згасає інтерес до перебування Лесі на могилі її літературного батька. Коли ж відвідала поетеса Шевченкову могилу?

Ще до недавна в <Шевченківському словнику>, в літературнознавстві побутувала хибна думка, мовляв, Леся Українка побувала на Чернечій (Тарасовій) горі в Каневі разом з Ольгою Кобилянською 1899 р. Не заглиблись у біографію письменниці, що засвідчує: цього року не могла Леся прибути до Шевченкової могили, адже їй зробили складну операцію враженої туберкульозом ноги, художники створювали картини, присвячені їхньому спільному приїздові на священну землю.

Однак документи свідчать про інше. Леся Українка прийшла вклонитися Шевченковій могилі в юності, у червні 1891 року, разом з матір'ю та молодшою сестрою Ольгою, коли їхали на лікування до Євпаторії. Добирались, за свідченням сестри Ольги, пароплавом від Києва до Катеринослава і <спинилися в Каневі, щоб одвідати Шевченкову могилу>. За народними пере-казами, Леся привезла в подарунок поетові вишитий рушник й уквітчала ним портрет Кобзаря в <Тарасовій світлиці>.

У Науковому архіві музею Т. Г. Шевченка зберігаються навіть спогади про це, записані фольклористом Степаном Нехорошевим від охоронця Шевченкові могили Івана Ядловського: Я тоді не знав, що та

Леся Українка з М. Комаровою і братом Михайлом, м. Одеса. Фото 1889 р.

жінка, така худенька, слабенька, відома письменниця Леся Українка. Вона привезла з собою нею вишитий рушник. З нею були люди. Якийсь чоловік хотів повісити цей рушник на портрет Шевченка, але вона сказала, що сама хоче повісить: <Я - сама, я - сама . . . >

Ці перекази про Лесин рушник живуть і сьогодні на Тарасовій горі. І кожен, хто відвідує її, зазвичай, цікавиться: чи справді був такий рушник? чи зберігся він? чи відшукали його хранителі музею? Непросто було відповісти на ці та інші питання.

На допомогу прийшли численні шанувальники Тараса Шевченка й Лесі Українки з різних куточків України. Передусім, працівники музеїв Лесі Українки, котрі надали можливість познайомитися з вишивками поетеси, які збереглись донині. Включилися в пошуки ентузіасти з Києва Іван Ільєнко та Степан Кабан, відомий одеський дослідник Григорій Зленко, львівський бібліограф Мирослав Мороз.

Спершу потрібно було дати відповідь на запитання: чи взагалі існував такий рушник на Тарасовій горі? Виявилось у хаті біля Шевченкової могили, в <Тарасовій світлиці>, його справді бачили. Це засвідчують не лише перекази, а й документальні відомості, зокрема спогади сестри Лесі Ольги Косач-Кривинюк: <Як ми (мати, Леся і я) літом 1891 року були на могилі Шевченка, то бачили того рушника, як він висів на чільному місці в хаті>. Цей рушник вишивала вісімнадцятирічна поетеса разом з Маргаритою Комаровою, донькою відомого

українського бібліографа, 1889 року під час лікування на Хаджибейському лимані в Одесі. За спогадами Ольги, <Маргарита Комарова, поїхавши того літа до когось у гості на Канівщину, одвезла в хату на могилі Шевченка того рушника, що вони вдвох з Лесею мережили-вишивали для цього>.

Серед інших документальних свідчень - повідомлення в журналі <Рідний край>, який редагувала мати Лесі Українки, відома українська письменниця Олена Пчілка. Цілком ймовірно, саме вона подала до журналу <Рідний край> (1909 ч. 6) ще за життя Лесі Українки повідомлення про світлицю та фотографію, озаглавлену <Покуття в хаті на Тарасовій горі>. Це малюнок з більшої світлиці тієї хати.

Світличка чепурненька, вбрана плахтами та рушниками, що висять на образах та на портреті. Йшлося не про один рушник, а <рушники>, тому їх принаймні, мусило бути не менше двох. І ці рушники зафіксовано на фотографії, яку подавав журнал.

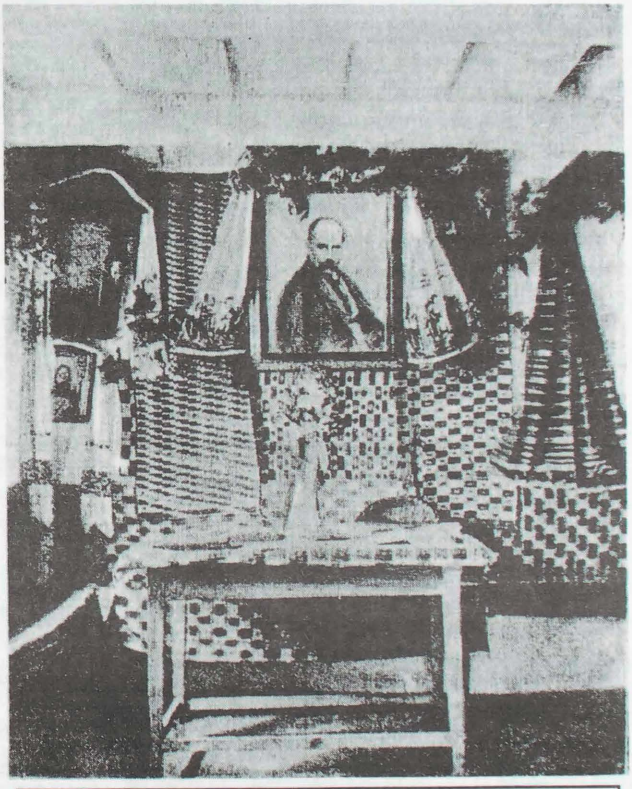

Покуття в хаті на Тарасовій горі. Фото з журналу <Рідний Край>, 1909. Но. 6

Встановивши достовірність Лесиного та Маргаритиного рушників, потрібно було відшукати їх самперед на фотографії покуття 1909 року. Перед нами - чотири рушники. Один із них - тканий - аж ніяк не Лесин. Другий рушник висить на портреті Тараса Шевченка. Він має складну сюжетку багатофігурну композицію, яка потребувала чимало часу та досвіду вишивання. Скоріш за все Леся та Маргарита взяли для рушників традиційний народний орнамент за порадою матері поетеси - доброго знавця народної вишивки.

Окрім того, рушник із багатофігурною композицією появився у <Тарсовій світлиці> значно пізніше. Це підтверджує й малюнок Михайла Коцюбинського <Хата Шевченка в середині>, опублікований письменником у журналі Дзвінок 1891 року. На цьому малюнку, а також на пізніших фотографіях інтере'єру світлиці, він відсутній. Отож, і цей рушник не могла вишивати Леся. Таким чином, рушниками Лесі та Маргарити могли бути лише ті, які висіли в кутку над іконою святого Тарасія та Спасителя.

Досвідчений майстер української вишивки Галина Бондаренко яка роками одержимо працює над відновленням за фотографіями всіх рушників з Тарасової світлиці для Канівського музею Т. Г. Шевченка, дійшла висновку: ці два рушники мають справді подібний геометричний візерунок. Ще раз переконатися в тому, що Леся І Маргарита, перебуваючи в Одесі 1889 року вишили рушник, допомогла цікава знахідка двох оргигінальних фотографій 1889 року, які ніколи не репродукувалися разом. На них - Леся Українка з братом Михайом та Маргаритою Комаровою. ці знімки, зі всього видно, зроблено в Одесі одного й того дня 1889 року. Саме тоді, коли і виник у подруг задум вишити рушники для <Тарасової світлиці>.

На першому фото, що зберігається у відділі рукописів Інституту Літератури ім. Т. Г. Шевченка, просто - троє молодих людей. На другому, з Київського літературно-меморіального музею Лесі Українки, в руках у Михайла - книга, в Лесі - недоплетений вінок, а Маргарита вишиває рушник. Добре видно орнамент, який повторюється на рушниках у світлиці та рушнику над портретом Тараса Шевченка. Отож документальні фотографії стали ключем до розгадування таємниці Лесиного рушника.

Зінаїда Тарахан-Береза
Канів, Україна

The Ukrainian Museum of Canada's ONTARIO BRANCH has had a busy year The colorful "Kilims of Ukraine" exhibit which closed in August 1999, was filmed for museum archives. Dismantling the exhibit was a laborious process, as each kilim had to be gently hand vacuumed, rolled on acid-free paper-covered dowels and wrapped again in acid-free paper. Information numbers had to be checked, documentation and placement of artifacts properly recorded. During the year, speaker Anna Trojan lectured on the history and development of kilims in Ukraine and illustrated her talk with slides and her own collection of kilims. Over 1000 visitors viewed the kilim exhibit during the nine days of Toronto's multicultural festival 'Caravan' when they visited the 'Odessa' pavilion at St, Vladimir Institute.

The Ontario Branch received a grant of $1500.00 from the City of Toronto Millennium Grants Program for the project "Ancient Stitches". We are planning to produce a video in which Anna Kulczycky of Chicago will demonstrate her embroidery techniques. Hopefully the "how to" video will be available by October 2000.

THURSDAY WORKSHOPS remain active. Under the direction of curator Halya Kluchko we are expanding our collection of headdresses particularly from regions of Poltava. Wedding rushnyky in the Poltava design continue to be embroidered both for sale and for our future exhibit The work *of* maintaining our branch museum standards continues. Registering, cataloguing and cleaning of artifacts, maintaining the boutique and store rooms are some of the areas that require many hours of our volunteer personnel.

Long distance planning for the exhibit · 'THE ICON - Celebration OF LIFE' began in the spring of 1999 with chair Orysia Sushko of the Second Millennium Committee of Christianity *of* the Ukrainian Orthodox Church *of* Canada. Over 70 icons written by contemporary Canadian iconographers Vera Senchuk, Kristy Yarmus, Deacon Nazari and Tatiana Polataiko from Winnipeg, Zenovia Maximiuk from Vegerville and from Toronto Emil Telizyn The superbly mounted display was due to chair Halia Sluzar. Daria Diakowsky, Dr. Roman Sluzar and Myroslav Diakowsky.

The large audience on November 12th opening night, attested to the community's deep interest in icons. Speakers, Bishop Yurij of Toronto and the Eastern Eparchy, Rt Rev Oleh Krawchenko Chair of the Presidium of the Consistory UOCC, iconographer Vera Senchuk and chair of the Second Millennium of Christianity committee Orysia Sushko shared their knowledge and revealed the importance that icons had in their lives. On November 13th iconographer Vera Senchuk's lecture and demonstration titled 'The Spiritual Art of Writing Icons' deepened our understanding of icons and our admiration of iconograpbers

Claudia Mykytiuk
President
Ontario Branch UMC - UWAC

THE ICON: CELEBRATION OF LIFE

The Icon: Celebration of Life exhibit was displayed in Toronto to highlight the work of five contemporary iconographers active In Canada and to demonstrate the diversity of life's celebrations where icons play a role. An attempt to group the works by artist was made in order to afford viewers the opportunity to better appreciate better the style of each iconographer. A number of secondary themes of celebration were identified in order to tell the story of the icon's role in the lives of Eastern Rite Christians, more specifically Ukrainian Canadians

The magnificent mosaic detail *Christ the High Priest by* Emil Telizen greeted visitors to the exhibit The rich mosaic tiles and Christ's piercing gaze set the tone for the entire display.

Telizyn's work celebrates the **Icons Place In the Church**. From the large canvases that are details for monumental mosaics designed for church interiors to the rhipidion, crosses, staff

Галя Слюзар, Клавдія Микитюк, Віра Сенчук-Лазарович, Орися Сушко, Дарія Дяковська

and icons for use in various church services, Telizyn demonstrates his mastery of all media applicable to glorifying God's House.

Vera Lazarowich-Senchuk provided the museum visitor with a broad view of icons in Canada. From the step-by-step display of an icon's creation (which included a workshop presentation for those fortunate enough to attend) to her newest work, a perfect jewel of an icon of St *Nicholas,* her icons enveloped the exhibit.

The broad themes she Covered included the **Life of Jesus**, from the Annunciation to His Resurrection, and The **Christian History of Ukraine** from the Visit of St. Andrew on the Hills of Kyiv to the Baptism of Ukraine. Her wedding icons were used in the display case celebrating the **Sacrament of Marriage**, while her *Dormition* of the *Theotokos* and the /con *of Our Saviour Not-Made-by-Hands* were included in the display case celebrating the Sacrament of Ordination.

Many of the icons in the area featuring **Celebrated Saints** included Senchuk's martyrs, *SS Natalia, Demetrius, George and Evhenij as well as St Roman the Melodist and St Anthony of the Caves* among others.

Her *Mother* of *God of Canada* along with the description of its unique symbolism, indicating the relevance of the icon to Canada, sought the attention of all visitors.

Zenovia Semotiuk-Maximiuk's contribution to the exhibit was *a* large rendering of an icon called *The Mother of God of Tenderness* It is modeled after the Xll century *Virgin of Vyshhorod* now found in the Tretiakov Gallery in Moscow.

It is Kristi Jarmus's *Face of Christ* chosen for the cover of the display's catalogue, that drew the eye to the display area housing the icons of **Christ** and those of the **Mother of God**. It is here where her icons of *Christ the Teacher* and *The Theotokos and Christ Child* were found. Her beautiful pectoral cross *The crucifixion* was at home in the ordination display. Jarmus's *Archangel Michael* and *St. John the Theologian* were shown with the saints and heavenly beings of her fellow iconographers.

It is through the work of Protodeacon Nazari Polataiko and his wife Tatiana that many of the saints and former hierarchs of the Ukrainian Orthodox Church become familiar to viewers. From *St. Andrew the First-Called Apostle* through *SS Antonij and Fedosij of the Kyivan Caves, Kyrylo and Mefodij, Alipij Iconographer of the Kyivan Caves* to *St. Petro (Mohyla) Metropolitan of Kyiv* the history of the Church comes to life. The depictions of these holy men filled the back wall of the exhibit.

The imposing *Tryptych, Deisis* (Christ enthroned with the Angels Michael and Gabriel) placed at the centre of the Polataiko wall, appeared to beckon

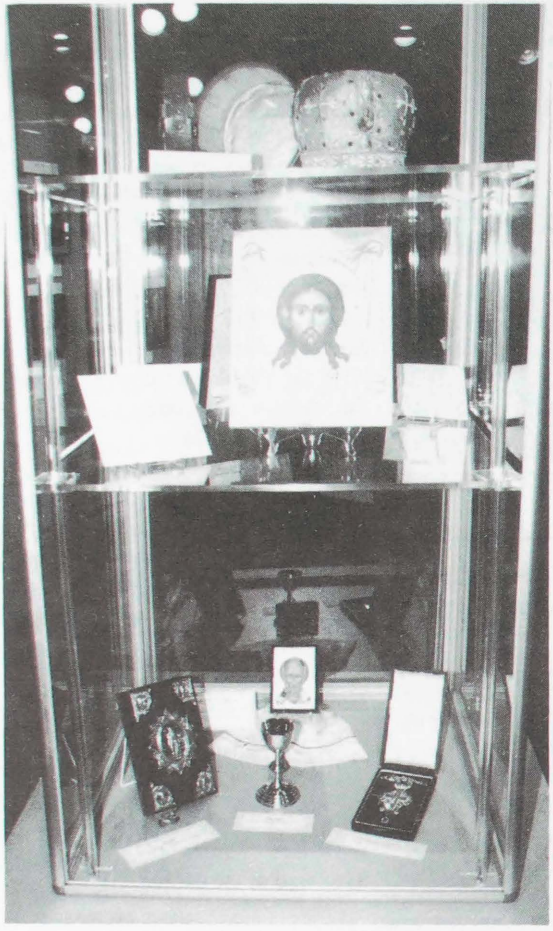

viewers to join in worship. The *Holy shroud* to the left reminded all of Christ's mission on earth while the *Icon of the Resurrection* used in the **Icon Corner**, displayed on the right, brought joy.

In Dr. Robert Klymasz's introduction to his book *The Icon In Canada* he acknowledged that in spite of pressures to decontextualize the icon by looking upon it as a mere *object d'art,* it was important to recognize the icon's paramount spiritual dimension. He continued "even today, the realization of an icon represents a profession of faith on the part of the artist."

The Icon: Celebration of Life is truly a feast for the eyes and the soul. Come and celebrate with all who have feasted.

Daria Diakowsky
Education Convenor

Photos courtesy of Dr. Roman Sluzar

ADVERTISE IN *Promin*

Advertising rates for one year are:

business card	$150.00
1/4 page	$250.00
1/3 page (outer column)	$375.00
1/2 page	$500.00
full page	$900.00

Subscriptions and advertisements should be directed to the Promin address as provided on the inside cover.

Галя Щерблюк, Крайова Референтка Променя
Helen Scherbluk, National Promin Convenor

Жіночі Постаті
Women of Influence

Валентина Ноузворті була номінована Союзом Українок Канади, відділом ім. кн. Ольги при Соборі Св. Покрови в Вінніпезі на почесне звання Визначної Жінки і це приз-нання отримала від YM-YWCA Women of Distinction Award.

Нище англійською мовою подані дані про Валентину як про відомого педагога. Я постараюся представити її як жінку-українку, членкиню С.У.К. відділу ім.Кн. Ольги.

Валентина Ноузворті, з дому Шевель, виростала і виховувалася в теплій, родинній атмосфері, де батьки прищепили їй християнські прикмети та свідомість приналежности до православного українського роду. Змалку брала участь у церкві і у житті Громади Св. Покрови. Молодою дівчиною почала учителювати в Недільній Школі і продовжує цю благородну працю до сьогоднішнього дня, як Управителька Недільної Школи. Крім навчання пані Валя (так її нази вають і приятелі, і діти) виховує дітей, влаштовує концерти, розваги, перекуски, відзначує іменини, дні народження, і.т.п. Її лагідний підхід до дітей і молоді здобуває у них до неї і любов, і пошану, а тим самим і почуття приналежности до нашої великої родини - до українсько-канадського суспільства.

Крім вищезгаданого пані Валя вчи -ла в Рідній Школі, на літній оселі *Веселка*, була активною Сумківкою, а тепер є активною членкинею С.У.К. і належить до Краєвої Екзекутиви в імени якої є

L to R: Olga Kowalchuk , Diane Babynchuk, Val Noseworthy Sonja Bejzyk

репрезентанткою до Provincial Council of Women. Два роки тому, на З'їзді С.УС. в Едмонтоні була делегаткою від відділу Кн. Ольги. Цікаво підкреслити, що на згаданому з'їзді було три покоління: пані Анна Шевель, її донька Валя і внучка Оленка.

У домашньому житті Валя є зразковою дружиною, господинею та мамою. П-во Ноузворті гарно виховали двоє дітей - Оленку, яка закінчує педагогічний відділ Манітобського університету і сина Давида - студента цього ж університету. Діти беруть участь в українському житті та говорять українською мовою.

Поздоровляємо пані Валю з її відзначенням та бажаємо їй міцного здоров'я та многих літ! Нехай Милосердний Господь тримає Вас у Своїй опіці!

A teacher at Ecole River Heights Middle Years School, Val Noseworthy was one of the first teachers in Winnipeg School Division No. 1 to fully integrate special needs children in the regular classroom, earning her a Certificate of Recognition from the Manitoba Council for Exceptional Children.

A Ruth Sutton Assessment and Evaluation Conference Member, she incorporates a wide variety of assessment strategies and tools to improve the commitment of her students to learning and provide better feedback to both the students and their parents about learning strengths, successes and strategies for improvement.

Ms. Noseworthy has been involved in many school-based and divisional programs promoting better education including a literacy program, learning styles project and a workshop for hard of hearing and deaf students in the mainstream. She recognizes the importance of girls and young women feeling confident in non-traditional career choices and has taken steps to increase student exposure to positive female role models in science.

Savella Stechishin, an Ethnocultural Feminist and Ukrainian Culture in Saskatchewan

by Natalie Ostrysniuk

Savella Stechishin, the first Ukrainian-Canadian woman activist to organize women of her ethnic group in Canada, was an ethnocultural feminist who focused both on improving the status of Ukrainian-Canadian women within their own ethnic community and in Canadian society as a whole. She believed that women in Ukraine had "traditionally" been "equal partners in the family and the community" but invaders and Eastern churches had brought with them patriarchal values that had undermined the equality of women with men. Fully aware of the prejudices against Ukrainians in Canada who wanted Ukrainian-Canadian women to achieve self-fulfilment and parity with the dominant culture, while at the same time preserving Ukrainian culture in Saskatchewan and Canada.

Savella Wawryniuk immigrated with her parents to Saskatchewan from Ukraine in 1913 when she was nine years of age. She grew up in Saskatchewan in a typical bloc settlement inhabited by Ukrainian immigrants early in the twentieth century. As a teenager she lived close enough to Saskatoon to be able to attend the Petro Mohyla Ukrainian Institute where she was exposed to ideas that made her want to dedicate her energies to the Ukrainian-Canadian women's movement. In her late teens she began to think about the direction that her life should take and she began to explore feminist ideas. She came to believe that she had a mission to uplift Ukrainian-Canadian women whose status in Canadian society was very low. She married Julia Stechishin who had a liberal attitude toward women. His support, as the Principal of Mohyla and an important member of the Ukrainian intellientsia in Saskatchewan, was to be a critical determinanet in Savella's activism. She was also able to take advantage of Julian's place in the vanguard of the fervent activities by the Ukrainian male elite as they guided their peoople, a people of a peasant culture, toward a position that would earn

them the respect of other Canadians and eventually to be seen as nation builders along with other ethnic groups in Canada.

Historian Frances Swyripa's 1993 book *Wedded to the Cause: Ukrainian-Canadian Women and Ethnic Identity* is the most important examination of Ukrainian women in Canada. It portrays Stechishin as a notable activist in the Ukrainian-Canadian community during .... Swyripa analyzed Stechishin's role as a leader of the Ukrainian Women's Association of Canada (UWAC) and its relationship to the mainstream women's movement, but she did not define Stechishin's ideas as feminist. Nor did John Lyons, whose 1994 essay looked at Stechishin's efforts to preserve the Ukrainian culture and assessed her "accomplishments as part of the emergence of a Ukrainian-Canadian culture and the larger picture of the development of a Canadian identity." By focusing on Stechishin's activism in the Ukrainian-Canadian community, my 1997 Master's thesis identified Stechishin as an ethnocultural feminist. This was the first analysis of Stechishin as a Saskatchewan feminist.

Although some scholars do not think it is helpful to look at categories of feminism when studying individual feminists such as Stechishin, this paper is based on the idea that there were a number of different feminisms in Saskatchewan during the first half of the twentieth century and that examining them improves our understanding of the history of women in the province. It hypothesizes that Stechishin was an ethnocultural feminist who attempted to overcome the triple oppression of Ukrainian-Canadian women on the basis of their gender, their ethnicity, and their class position as peasants. It also argues that, although she believed that the ideas of maternalism and equality were both important, the defining feature of her feminism was not about equality and maternalism. Instead what most clearly defined her feminism was the importance she placed on ethnoculture. This paper looks at Stechishin, who is still alive, as an ethnocultural feminist specifically during the first half of the century.

She was less active in the Ukrainian Canadian women's movement in the second half of the century when she was focusing on her career in home economics and journalism.

In order to raise the status of Ukrainian immigrant women Stechishin promoted integration rather than assimilation into the broader society. Ukrainian Canadian women had to overcome the triple prejudice of gender, class and ethnicity. Like other Canadian feminists, Stechishin focused on women's subordinate position but she did it from the perspective of Ukrainian-Canadian women. Her vision was to transform peasant women, whom she believed were a century behind Anglo-Celtic women, into modern women. Once they achieved this, she believed they could play an equal role in their immediate community, in the solidarity of their ethnidc group, and in meainstream female groups. Stechishin strongly embraced the idea that self-enlightenment, self-esteem, and self-worth were the key elements in the process of becoming modern women. To achieve the transition from a low status to an equal status was to integrate some Anglo-Celtic middle-class values with Ukrainian culture. With an improvement in their socio-economic conditions, she believed, Ukrainian-Canadian women would advance to and then enter the broader society. She emphasized taking an active role in the community, using modern household practices and committing themselves to urge their children to strive for higher education. Stechishin believed that women should preserve and promote Ukrainian culture in Canada and inculcate Ukrainianness in their children; they could only be good Canadians if they were proud of their roots. Her goal was to unite women of Ukrainian descent so that they, in their commonality, would be able to give strength, support, and comfort to one another. As mothers and women, Stechishin concluded, as her contemporary maternal feminists did, that women were nurturers and anchors of the famikly; ..... However, she also urged women to be concerned with equality and wanted to break with the tradition that women's place was exclusively in the home; they also had an important role to play in the community. Mainstream feminists were engaged in gender issues relating to political and social inequalities and oppression within a broad spectrum. Stechishin's feminism, on the other hand, focused on gender issues but was circumscribed by ethnocultural ones, particularly those of her own heritage group.

Stechishin emphasized that Ukrainian folk art of embroidery and Easter egg decorating (*pysanky*) were not just peasant folk art but worthy to be considered as art treasures. She urged Ukrainian-Canadian women to proudly display their embroidery and *pysanky* as an art form. This idea was a precursor of modern feminist thought in the realm of the visual arts. In the 1980s feminists used the medium of 'craft-as-art' to promote women's 'crafts' as art. Stechishin was doing so during the first half of the century. She claimed a space, voice, and identity for Ukrainian-Canadian women, just as modern feminists are raising.....patchwork quilts and needlecraft and trying to "abolish the distinction between craft and art."

Stechishin had many concerns similar to the mainstream feminists of her day, but she had a different focus. Whereas many feminists in Canada were Anglo-Celtic, Protestant, middle-class and middle-aged with well-established influential husbands who were part of the country's elites, she was much younger, in her early twenties, was not Protestant, was lower in the class structure, and was a member of an ethnic community who was subjected to rampant discrimination. Most Canadian feminists were not particularly concerned with the plight of Ukrainian-Canadian women who were poor farm women. Furthermore, many of the leading feminists in Canada did not encourage ethnic women to join their organizations. However, there were some exceptions. For example in Saskatchewan Violet McNaughton, the most influential feminist in Saskatchewan during the first half of the twentieth century, and the agrarian feminists in the Women Grain Growers focused on farm women living in poor conditions, who encouraged ethnic farm women to join their organizations, although it was not until the 1930s that many did so. McNaughton also often defended

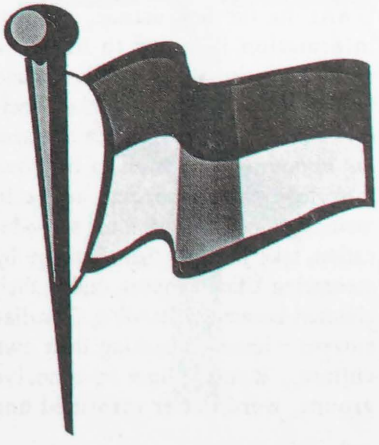

European immigrants and fostered the sale of their arts and crafts.

To accomplish her goals, Stechishin, together with several other Ukrainian-Canadian women activists, conceived aof a nationally organized Ukrainian-Canadian women's organization. She was the driving force in ensuring that a national women's organization was established to unite women of Ukrainian descent from all backgrounds regardless of political and religious affiliation. She did so with the help of like-minded women, when she organized the Ukrainian Women's Association of Canada (UWAC). It became a vehicle that reached women across the country,..... Branches were then formed primarily in the bloc settlements, but also in Ontario and Quebec. Because she was better educated than most of the women, as well as being a member of the Ukrainian-Canadian intellientsia who were navigating the Ukrainian Canadians as they attempted to achieve Canadian societal norms, Stechishin was able to guide the women at the various branches. As president of the UWAC for the first decade, she sent information in order to help the women to achieve self-fulfilment and to play an important role in their society. The directives she wrote and sent out encouraged women to improve their households, become active in their communities, strive for self-education, take pride in their heritage by embracing Ukrainianness, and ....their children became upstanding Canadian citizens without foresaking their own culture. Women, how in cohesive groups, were better informed and motivated to take an active role in their immediate communities and within their families. Stechishin gave them a voice by urging them to open their mouths and speak. American historian Nancy Cott believes that the "considerations about women's identity and consciousness as a group that became visible in the 1910s when feminism did, are with us still." These were considerations Stechishin, like other feminists, had in mind when bringing to the attention of Ukrainian-Canadian women their need for their own identity and equality. This was achieved collectively. In order to produce the best results in elevating these women, Stechishin advanced gender and ethnic solidarity. In other words, Savella Stechishin was an ethnocultural feminist during the first half of the twentieth century in Canada.

THE MAKING OF AN ETHNOCULTURAL FEMINIST

Savella Wawryniuk was born in 1903 to Trofim and Eva (Kostiuk) Wawryniuk. She was the second youngest child of a family of six children: Helen, Eugene, Apolonius, Maria, Savella and Stephania. The children attended the village school learning the Polish and Ukrainian languages and history. On hearing rumours of war and good reports from friends who had taken up residency in Canada, the Wawryniuks emigrated in 1913. They took up farming in one of the bloc settlements in Saskatchewan.

In 1918, Savella at the age of fifteen had completed grade seven with "good marks" and was ready to pursue the challenge of high school. Her parents were progressive and liberal thinkers who wanted their children to receive as high level of education as possible within their limited means. Four of the six children accomplished this by obtaining a university education.

In 1916, students of Ukrainian descent at the University of Saskatchewan, teachers on the prairies, and the nascent Ukrainian-Canadian intelligentsia established an interdenominational bursa, a residence for out-of-town Ukrainian students, in Saskatoon. It was named Petro Mohyla Ukrainian Institute. With the establishments of Mohyla Institute, the Wawryniuks took the opportunity to send Stechishin and some of her siblings to Saskatoon to further their educatioin. With enthusiasm for learning, Stechishin completed grade eight while boarding at Mohyla

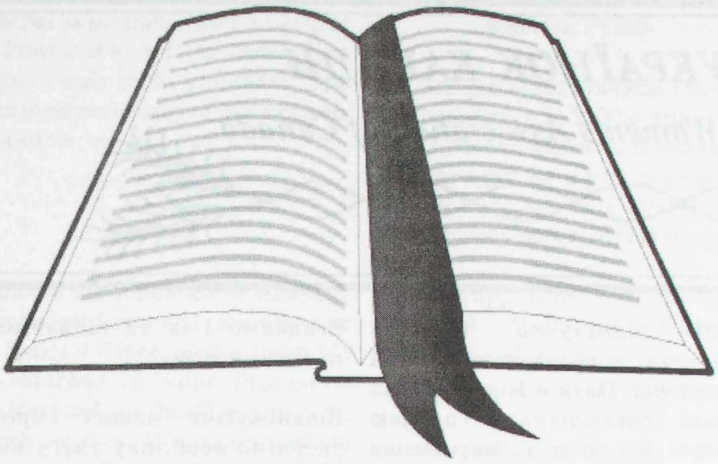

Institute and won first prize for the essay 'Canada's Part in the First World War' in a competition for all Saskatoon high school students.

The founders of Mohyla were committed to preparing contemporary and future leaders of both genders for the Ukrainian communities in Canada. At a time when girls of Ukrainian immigrant parents and indeed girls from all walks of life were generally not encouraged to strive for high education, but to marry at a young age, the Institute's objectives were progressive.

In 1919 two events were instrumental in crystallizing Savella's beliefs and goals: a visit to the school by a women medical doctor and the attendance at an annual convention at Mohyla by Dr. Volodymyr Simenovych, a Ukrainian male medical doctor from the United States who was an activist in the Ukrainian-American community. Of the woman's visit, Stechishin later recalled, "[I was] amazed that a women was a doctor. It awakened a spark of feminism in me that kept growing ever brighter all my life and served as a stimulus in organizing Ukrainian women later on." Simenovych urged women in Canada to take control and direction of their own lives by uniting and organizing a Ukrainian women's organization. These ideas so deeply affected Stechishin that years later served as an impetus in organizing Ukrainian women.

Coming from an ethnic background where a woman's traditional role of household chores was considered menial, Savella was pleasantly surprised by the elevated status given to household science in the school curriculum. Through the study of the nutritional value and the preparation of various foods, along with the study of textiles and sewing, she came to understand that women's work in the home was worthy of respect. Women could be looked upon as contributing to society, equally with men. The knowledge that women's traditional work was an important element in sociedty played an important part in her perception of a woman's place and role in her community. Savella later observed that "These ideas remained with me throughout my life." This first introduction concerning the equality of women and men in the community became the seed which was responsible for the germination of her feminism in the following decades.

Because of the shortage of teachers in the rural communities, while Savella was at Mohyla and still going to public school, she was asked by the Krydor school trustees in 1920 to come back home to teach school near her parents' farm. Although she had "only incomplete Grade 9," she taught the five grades in the school from April to September. In September she returned to Mohyla Institute to begin grade ten and was asked to teach writing and reading in Ukrainian to beginners as well as to be the monitor of the girls' residence. Her leadership qualities were recognized in that she was given many responsibilities and she rose to each challenge with eagerness.

Look for the continuation of this article in next month's issue of Promin.

Natalie Ostryzniuk, who has a master's degree in history from the University of Regina, is active in the Ukrainian community.

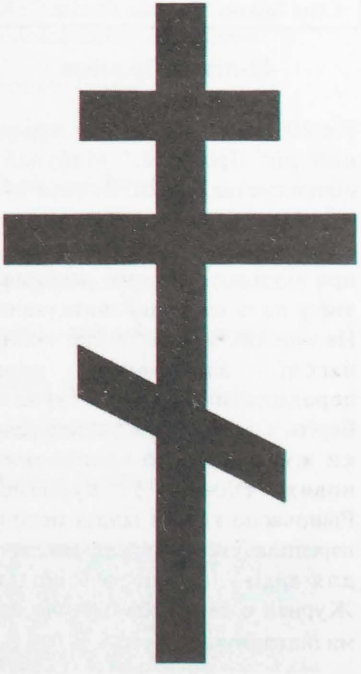

СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ

Ukrainian Women's Association of Canada

Sonja Bejzyk, National President UWAC
Соня Бейзик, Крайова Голова СУК

40-ліття Променя

Рік 2000 призначений, як ювілейний рік Променя. відбувайте підприємства, чайки, імпрези і.т.д. на користь нашого журналу. Закликаємо референток журналу при відділах звернути особливиу увагу на ці ювілейні святкування. На кожних зборах та при кожній нагоді здобувайте нових передплатників для журналу. Беріть з собою показові примірники журналу, щоб познайомити нових членок з журналом. Рівночасно кожен відділ повинен передплачувати журнал виключно для архіву і бібліотеки відділу. Журнал є наш - обов'язково, щоб ми підтримували його.

Коли відмічуємо 40-ліття Променя, ми дякуємо першій редакторці, **Наталі Когуські**, яка своєю довголітньою працею вказала нам шлях до закріплення нашої релігійно-національної ідентичности. Ми клонимо наші голови з вдячністю перед нашою першою редакторкою. Тільки її мозольна праця і сильна воля поставила наш журнал у перші ряди жіночих видань. Від нас всіх Вам щира подяка.

Святкування Визначних Жінок

Лютий - місяць невмирущої пам'яті визначних жінок, перед якими клонять голови українці цілого світу.

Леся Українка - борець словом за кращу долю нашого народу. Сила її поетичного слова може послужити як приклад для українського народу, який постійно бореться за свою кращу долю. Дотримуймося вже уведеної традиції нашої організації і влаштовуймо академії і концерти в її пам'ять. Хай світла постать поетеси буде для нас, українських жінок, прикладом до наслідування.

Ольга Басараб, Олена Теліга і Харитя Кононенко - безстрашні мучениці за волю українського народу, в яких була сильна воля та глибока національна ідейність. Згадаймо і їх та віддаймо їм належну пошану.

Вшановуючи наших героїнь, звернімо особливу увагу на ту творчу спадщину, яку вони залишили як дороговказ для нас і для наших майбутніх поколінь. Дивімось на світ очима примірної української жінки - громадянки, свідомої своїх національних обов'язків.

Conference

All members of UWAC are reminded of our Conference on July 9 - 11, 2000 to be held at St. Andrew's College in Winnipeg. Information regarding the program and accommodation will be forthcoming in the near future. All branches should budget to send delegates to this Conference. Planning for our future must be done by you, our members. Let us enter the new millennium with new hope, ideas and ideals. Наші успіхи і наша сила залежить від нас самих.

Millennium Certificates

In the year 2000, all branches of UWAC will receive a commemorative certificate from the National Office as an expression of thanks for their contribution to the growth of our association, our church and our country. The vision of the National President is to present these personally to as many

branches as possible. With the help of the Provincial Presidents, visits will be arranged early in the year 2000. I do hope to meet as many of our members as possible.

Ankety

Branches are reminded to complete their budget forms and return them to the National Office. One copy should be returned to your Provincial President and one should remain in the branch archives. If it is impossible to photocopy a form please indicate this and the National Office will forward a form to the respective Provincial Executive.

In the next issue of Promin, we shall print a list of branches who have sent us their annual budgets.

Kurelek Prints

Kurelek prints are available from the National Office at $100 a print. The prints Second House and Picnic are ideal as a gift for a birthday, anniversary or wedding. GST shipping and handling fees are included in this price.

Please support this project of the National Ukrainian Women's Association of Canada.

Adrienne Clarkson

In the last issue of Promin we printed a copy of the letter sent to Adrienne Clarkson, Canada's Govenor General Following is the response we received.

THE GOVERNOR GENERAL

December 16, 1999

Dear Mrs. Bejzyk:

Thank you most sincerely for the warm words of congratulation you sent me on behalf of the members of the Ukrainian Women's Association of Canada on my appointment as Canada's 26th Governor General. It is a tremendous honour and responsibility, and my husband and I are grateful for the support we are receiving from people across this country.

Please accept my very best wishes

Yours sincerely,
Adrienne Clarkson

e-mail: athensptg@netaccess.on.ca

Reliability Since 1973

athens printing

Complete in House Service
From Creative Design to Final Product
Black on White to Full Colour Printing

- Business Stationery & Forms
- Business Cards
- Labels & Stickers
- Continuous Forms
- Brochures & Catalogues
- Newsletters & Booklets
- Invitations & Announcements
- Tickets of all Kinds
- Complete Bindery Services
- Desktop Publishing & Design

1480 Barton St. E., Hamilton, ON L8H 2W9
Tel: (905) 549-6719 Fax: (905) 549-7645

Life and Culture
Життя і Культура

ПРИВІТАЙМО НОВИЙ 2000 МІЛІНІЮМ З НОВИМИ ТОЧКАМИ ЗОРУ

В цей відмітний час ми відчуваємо які ми щасливі, що наші батьки передали нам духові цінності, ідеалів почуття обов'язку, теплоту та любов до свого рідного походження, що ми спадкоємці великої української культури та що ми з роду в рід глибоко шануємо дорогоцінну історичну вартість своєї спадщини.

Наші батьки присвячували всі свої сили, щоб зберегти нашу прекрасну понад тисячолітню культуру, що сотками років творилася і передавалася молодшим поколінням. Споконвіку вони держали чесноту і рятували українську культуру від ворожого насильства.

Цього історичного в нашім житті року, ми дякуємо Богу і висловлюємо щиру вдячність нашим піонерам, духовним провідникам, й всім тим що будували наші церкви, народні доми, та інші українські установи де виховувалось молодше покоління у християнському дусі, в пошані до церкви, батьків своїх та моральних чеснот.

У новому тисячоліттю відкриваються перед нами нові горизонти, нові вимоги, що кликатимуть нове покоління перебрати провід церкви і суспільно-громадську роботу.

Ми надіємось, що за прикладом своїх батьків, вони будуть впливати заохочувати, переконувати, щоб їхні діти вивчали українську мову, користували із садочків та Рідних Шкіл, щоб в їхній родині плекались рідні звичаї.

Кожного дня наша молодь знаходиться в чужому морю, і потребує помочі від батьків та провідників, щоб вона затримала традиції при своїх українських церквах, та продовжувала ту працю, яку започаткували наші піонери понад 100 років тому в Канаді.

Від Нашого молодшого покоління, що виховувалось під проводом добрих батьків та провідників, ми можемо із надією сподіватись дальшого успішного розвитку українського суспільства і наших організацій, та зберігання наших традицій: писання писанок, задержання чистоту наших вишивок, співу, танців і музики, - не помішані із чужими впливами. Сподіваємось і надіємось що наші діти нового покоління будуть свідомі того, що вони є діти спадкоємці віко-вічного побожного народу, і що вони будуть наслідувати побожність і любов своїх предків, які віками цінили свою культуру як народні скарби.

Для осягнення наших бажаних цілий, - допоможім нашій молодій генерації успішно розвивати у майбутньому українську культуру в Канаді. Пригадаймо їм про славні історичні події нашого народу. Просім для нашої молоді Божого благословення.

Галина Мельник-Марко

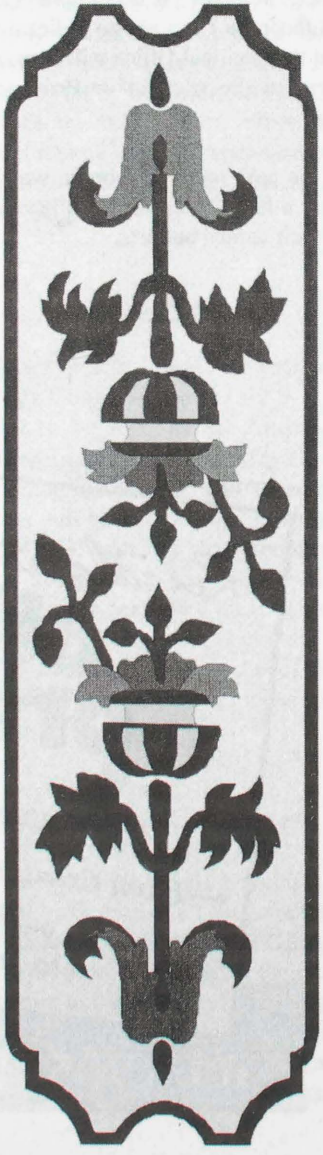

ПРИГАДАЙМО - ПОДБАЙМО - ПАМ'ЯТАЙМО

Кожного року ми відзначуємо і вшановуємо наших героїнь за їх жертву та історичну боротьбу рятувати незалежність Україні.

Пригадаймо і про наших відданих провідниць в Канаді, що працювали постійно у загально громадсько-церковній та організаційній ниві. Своєю щирою працею вони дали нам приклад до наслідування.

Пригадаймо нашим членкам по відділах, що наша роля Союзу Українок Канади все була, - а в новому тисячоліттю, - ще більше важна і потрібна, - скріпити та розвивати знання нашої культури і освіти та виховувати нашу молодь в українському дусі.

Подбаймо, щоб наша молодь шанувала і полюбила свою рідну мову і разом в родині та організації, цінила національні свята і вивчала історію церкви та Українського народу. Почерез дім та в організації ми можемо вщепити в наших дітей любов і пошану до дорогих скарбів нашого народу.

Пам'ятаймо, що в новому тисячоліттю тяжить на нас ще більша місія і святий обов'язок вплинути на нашу молодь, щоб вона поширила славу свого славного народу.

Підселім та допоможім нашим світличкам, Рідній та Недільній Школі, щоб діти відчули гордість та мали відчуття рідної приналежности. Мішані подружжа можуть брати участь та користати з книжок, прозірок, фільмів і т.п. Для кращих зв'язків, подбаймо щоб добрі фахівці мали догляд у СУМК. Нехай молодші та старші члени мали близький контакт з молоддю і брали спільну участь у праці нашої організації.

Це наші завдання. Як Берегині будучого покоління, -будемо їх сумлінно виконувати. Так Боже допоможи!

Галина Мельник-Марко

LUDMYLA STARYTSKA-CHERNIAKHIVSKA 1868 - 1941

The renowned writer and community activist, Ludmyla Starytska-Cherniakhivska is one of the most tragic figures in the historic struggle of Ukrainians to liberate their homeland. She was the daughter of highly cultivated Ukrainian activists Mykhailo Starytsky and Sophia Lysenko -- a sister to composer Mykola Lysenko. Upon graduation from high school Ludmyla married Dr. Oleksander Cherniakhivsky and together they joined the literary and social movement to free Ukraine. Ludmyla belonged to the illegal "Tovarystvo Ukraintsiv-Postupovtsiv," and was consequently persecuted several times by the government. Her first poem, "Memorial Service", was published in 1886. Later she contributed to many Ukrainian periodicals. She also wrote a few historical novels and short stories, translated Heine's poetry and wrote critical essays on literary themes. She worked for the Ukrainian Theatre of Sadovsky.

When, in 1918, Ukraine struggled for independence, she joined in the effort. She was elected to the "Ukrainska Tsentralna Rada" (Ukrainian Central Council), where she worked for a number of cultural-administrative organs. After the First World War, she remained in Kyiv. In 1930, Ludmyla, her husband and other members of the illegal "Society for the Liberation of Ukraine", became prisoners at the bar when the organization was discovered. Tried by the Bolshevik government for the crime of Ukrainian nationalism at a trial in Kharkiv, she and her husband were sentenced to ten years of house arrest. The Cherniakhivskis were continuously watched by the police. Their only daughter, Rona, who lived according to her parents ideals, was arrested during the reign of terror under Stalin in 1938 and sent to parts unknown. Her mother visited many prisons in search of her daughter, but never found her. Finally, Ludmyla learned that her daughter had not been able to tolerate the cruel treatment she received, went insane and died. Ludymla's husband died the same year. Her sister, Oksana Steshenko, was her only surviving relation.

In 1941, during the retreat of the Bolsheviks from Kyiv, Ludmyla Starytska-Cherniakhivski and her sister were arrested by the G.P.U. - "Political Administration of the State", and were shot along with other prisoners in Darnytsia, near Kyiv. She was chosen as the patron of the UWAC at St. Andrew's Ukrainian Orthodox Church in West Toronto.

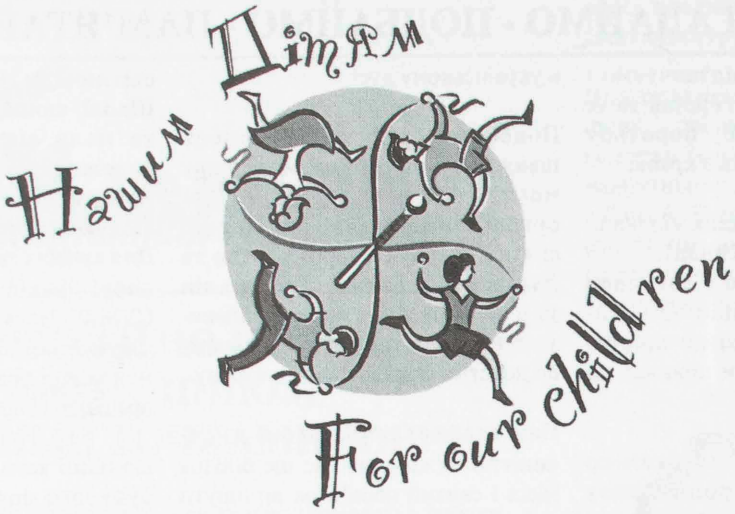

MUSHROOM PICKING WITH MAMA

On a bright sunny spring morning mother called me, "Helen would you like to come mushroom picking with me?" I came rumning to her with Johnny on my back. "I want to come too" he cried. "No" Mama said, "You can't walk that far." My older sister led Johnny away crying. I was very happy that I could go.

It rained during the night. Mama said, "There should be plenty of mushrooms peeking their heads through the green grass in the pasture."

We walked down a rough path through some thick brush and came to a corner where we had to crawl through a barbed wire fence. I didn't bend down low enough and my shirt got caught on the fence. How dumb of me for not to bending lower! Now I had to be seen with a patched shirt. But, I was excited at going picking mushrooms with Mama. We got to the pasture. The fresh fragrance of the silver bitters flowers foliage and the smell of the dewy grass tickled my nose.

Mama carried the mushroom pail just in case I slipped and squashed the mushrooms. We came to a beautiful patch of white button mushrooms peeking out to catch some sunshine.

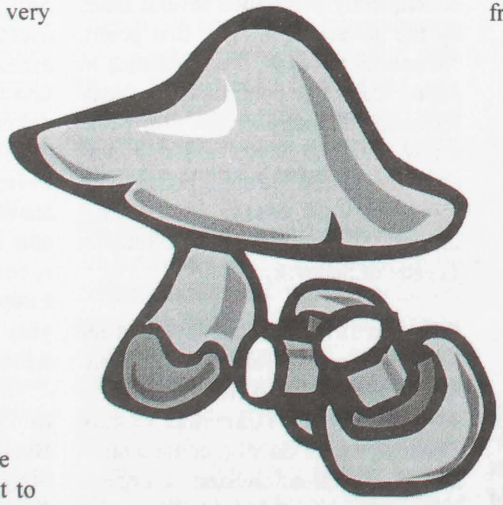

Mama and I lifted them up with our paring knives, cut off the stems, and put them carefully in the pail. After being bent over for a while, Mama straightened up, put her hands on her back, and said, " Ou Bozu." I asked, "Mama what's wrong?" Mama replied, "My back is sore from bending, but I'll be fine."

Soon our pail was full with small fresh mushrooms. Mama looked up at the sun. 'Helen we must go home because it's almost lunch time." This time when we came to the fence, I crawled under it on my stomach so that I wouldn't tear my shirt again.

Shortly after we got home, we cleaned up and started to clean and slice the mushrooms for dimmer. They were delicious fried in cream with green onions and dill. Sometimes I still have visions of the tasty mushrooms and mashed potatoes my Mama cooked.

Helen Triska
St. Elias Parish
Edmonton AB

ОСВІТА
Торонто, Онтаріо

Торонтська Шкільна Рада (голова Люба Зараска) з участю Конгресом Українців Канади (голова Марійка Шкамбара) разом з Документальним Центром при Інституті Св. Володимира в Торонто організувано Сімпозіюм на тему ГОЛОД-ГЕНОЦИТ в Україні в 1930-их роках, де голодною смертю загинуло поверх 7 мільйонів невинних людей, з чого 3 мільйони дітей. Понад 110 курсантів суботних шкіл Курсів Українознавства з своїми вчителями взяли участь, де професійно була улаштована програма, з відповідною виставкою, яскраво представила цю жахливу подію, доповнену живими свідками: Павло Макогон, Валентина Родак, Венямін Чмуленко, котрі зворушливо розповіли про масове винищення українського народу, заподіяне сталінським режимом.

Учні спожили полуденок, пів скибки житнього хліба і воду, про що мріяли вмираючі люди в знак солідарності з українським народом, де за указом президента Л. Кучми призначено 4-ту суботу в листопаді відзначити і не забувати голокост українського народу! На жаль, поінформувала пані Шкамбара, про відмову подати цей матеріял в державних шкільних підручниках, хоч на цю тему написано 27 книжок різних авторів. В церквах відправлялися ПАНАХИДИ з відповідними програмами і роздани поштівки ЗЕМЛЯ, які будуть переслані до Minister of Heritage з проханням включити укр. Геноцид 20-го століття до CANADIAN GENOCIDE MUSEUM в Оттаві. Всім організаторам, учасникам велика подяка за належне відзначення цієї сумної події, про яку в Україні ніхто не знав, а хто знав то мовчав. Хай з Богом, невинні душі, спочивають!

листопад, 1999

****

Друга частина моєї теми, це вдячність Східній Екзекутіві СУК (голова Маруся Венгер) за улаштування Сімпозіюм в Катедрі Св. Володимира, де місцевий відділ СУК ім. св. кн. Ольги (голова Добр. Лариса Макаренко) гостили членок і гостей цікавою програмою, але на жаль, я могла бути лише на пообідній програмі (вчила учнів в школі) і прослухала надзвичайно цікаву доповідь проф. Любомира Луцюка з Кингстон, Онтаріо на тему інтерновані українці в Першій Світовій Війні, <Капрал Филип Коновал> та книжку <Into Auschwitz for Ukraine>. Матеріял був добре і документально опрацьований, з чого я вибрала головне і подала курсантам до відома про ці події, які були заподіяні українцям. Ці книжки можна набути для шкіл почерез відділи КУК і вони дуже потрібні нашим учням, які будуть писати есеї на цю тему, про що буде подано до Променя і Катедральних Дзвонів.

жовтень, 1999

****

Третя частина цієї теми, це проєкт нашої церкви про надходячий 2000-ний світовий ювілей, який був представлений в Інституті св. Володимира (голова комітету, Ори ся Сушко) разом з Онтарійською філією Українського Музею Канади СУК (голова Клавдія Ми китюк) з участю нашого духовенства та з участю Преосвященного Владики Юрія, котрий подав мало відомі, але дуже цікаві, інформації про ІКОНОГРАФІЮ та з участю художниці Віри Лазарович-Сенчук. Присутні оглянули цю рідкісну колекцію, яку я рекомендую БАТЬКАМ і УЧНЯМ побачити коли вистава буде перенесена до Саскатуну і Вінніпегу. Це ж початок відзначення цієї світової події, яку наша церква приготовила і розпочала.

листопад, 1999

****

Кінцевою частиною моєї теми Освіта, є нагода подякувати свідомим БАТЬКАМ, БАБУНЯМ і ДІДУСЯМ за свідомість і обовязок присилати дітей до наших шкіл і курсів, для доповнення знання про

культуру, історію нашого народу, а особливо за вживання української мови при спілкуванні в родинах, бо це дає можливість учителям подати курсантам науковий матеріял. Один випадок спонукав меме написати це, бо на Курси Українознавства до нас привозять курсантку Соню з Бафало США, яку мама привозить в суботу автом (4 години їзди автом), а де ті діти, що живуть під боком? . . . Є над чим задуматися, дорогі БАТЬКИ! . . . .

Всім ВАМ, я сердечно дякую за довіря до нас учителів, а учням за терпеливість, послушність і пошану. Це я, удостоїлася научати вас поверх 45 років, починаючи з: Ковентрі (Англія), Тідор-Кемсак-Принс Алберт (Саскачеван), Ванкувер (Британська Колюмбія), і в Торонто (Онтаріо), про що я з приємністю згадую і високо оцінюю!

Працюймо разом наполегливо, бо нам треба священиків, вчителів, диригентів, співаків, членів громад та організацій, і в цей спосіб допоможемо Україні відбудуватися, в чому допоможи нам БОГ!

грудень, 1999
Вдячна вчителька,
добр. Катерина Бублик
Торонто, Онтаріо

Діяльність відділу СУК ім. Лесі Українки, Давфин, Манітоба на протязі 1996-1999

Річні збори відбуваємо в листопаді кожного року. Окрім заряду вибираємо комітети. Після річних зборів в грудні, заряд і комітети сходяться на засідання, дискутують про бюджет на слідуючий рік, також плянують програму на кожний місяць біжучого року.

В **січні** після Різдва Христового, близько Йордану відвідуємо старших, хворих в домі "Personal Care Home". В тім домі знаходяться жінки і чоловіки різних націй. Членкині відділу приготовляють традиційну українську різдвяну вечерю. Окрім поживи відвідують їх гурток членкинь включно з отцем і добродійкою. Ми цю традицію почали приблизно 30 років тому. Тепер в нашій громаді парохом є о. Тарас Маковський з добр. Йоанною. Отець Тарас проказує молитву, голова відділу Розалія Грицай вітає з Різдвом Христовим і Новим Роком а відтак всі разом співаємо українські колядки та закінчуємо англійською. Також маємо членок які на протязі цілого року відвідують хворих.

Окрім цього посилаємо квіти і картки співчуття. Вшановуємо

покійних членкинь, беремо участь з прапором Союзу і свічками. На тризні голова або хтось інший висловлює родині співчуття. До журналу Промінь посилаємо згадку про покійних членок разом з пожертвою.

Лютий, це місяць нашої патронки Лесі Українки, славної поетеси. Давніше осібною програмою а тепер у березні спільно у святкові роковини генія Тараса Шевченка. В лютім також маємо продаж печива.

Березень - приготування до весняного базару, який все відбуваємо тиждень перед загального святкування великодних свят. Продаємо традиційне печиво, писанки та багато іншого. Українська церковна молодь має осібний стіл. Вони також придержуються традиції при помочі добр. Йоанни Маковської і родичів.

Після базару, голова відділу і касирка відвідують бувші голови з подарком паски і бабки. Цей льокальний звичай ми вже дуже давно почали. Буває так, що декотрим старшим членкиням здоровя не дозволяє бути активними. Це робимо із вдячності за іхню віддану працю. Вони дальше продовжують членство, також час від часу жертвують на різні потреби.

Квітень - членки відділу влаштовують лекції писання писанок для молодих і старших. Членка Ірина Талпаш, яка знаменито пише писанки викладає ці лекції.

Травень - День Членства. На жаль є трудніше дістати членкинь молодшого віку. Отже в 1996 р. на членськім чаю ми відзначуємо грамотою заслужених членок. Отже за 25 літ були відзначені слідуючі: Михайлина Підлипна, Анна Гуцуляк, Анна Гашина, Ольга Гняздовська, М. Шмильска, Анастасія Джоман, п-ні Присяжнюк, Анастазія Дроздович. За 50 літ: Маргарета Маюк, Марія Андрейчук, Анна Чайковська, Емілія Гончарик, Михаліна Козар, Галина Гашина. 90-літним членкам вручаємо гвоздик з нагоди уродин. Почесною грамотою відзначено голову нашого відділу Розалію Грицай в червні 1997 р.

Червень - це місяць, що наш відділ відвідує дім сеньорів Св. Павла з нагоди уродин. Приносимо перекуску (торт і морозиво) для всіх що перебувають в цім домі. Домом опікуються сестри У.К.Ц. Окрім перекуски маємо коротку програму. Парох УПЦ проказує молитву, співаємо кілька пісень в українській і англійській мовах. Голова відділу вітає всіх з побажанням доброго здоровя, опісля співаємо „На многі літа" тим що відзначують уродини. Ця традиція також продовжується вже довгі роки.

В часі вакаційної перерви наш відділ від 1966 р. бере активну участь у Канадсько-Українському Національному Фестивалі. Кожного року маємо виставу вишивок, писанок, різьби, кераміки і.т.п. Цього року клич був присвячений українським піонерам. Ми мали речі привезені до Канади 1996 р з України. Атракція вистави була картини традиційної жіночої одежі з чотирох регіонів, як нам визичила Манітобська Філія Українського Музею Канади - СУК. В додатку ми маємо контест для молоді і старших вишиття і писання пи санок, яка була успішна. Ми задоволені, що молоді беруть участь.

Дальше, кожного року маємо столи з традиційною українською поживою Різдва Христового. Це включає дідуха в куточку, сіно під обрусом і сіно на підлозі. Великдень представляли ЛУКЖ. Ми чергуємося з цими виставами кожного року.

Жовтень - відзначуємо відповідною програмою Свято Книжки. Опісля справляємо прийняття з чаєм і перекускою.

Листопад - продаж печива в Market Mall

Збори відбуваємо кожного місяця. Кожна членка приходить на збори з відзнакою „Смолоскип". Якщо забуде то платить 25 центів. Тому кожна членка дбає про те, щоб все мати свою відзнаку.

Так представляється наша праця від листопада 1996 р. аж до 1999 р..

Слідуючі членки вибрані до управи на 4 роки:

Уступивша голова - *Михайліна Підлипна*

Голова - *Розалія Грицай*

1-ша заст. голови - *Маргарета Маюк*

2-га заст. голови - *Юзефа Гаврилюк*

Рек. секретарка - *Марія Андрейчук*

Кор. секретарка - *Марія Горчинська*

Касирка - *Оля Кізь*

Радіо і преса - *Галина Лазарук Гендерсон*

Членство - *Юстина Шовдра*

Культ-освітний комітет - *Юстина Маранчук, Ольга Гняздовська, добр. Йоанна Маковська*

Комітет телефону - *Ірина Талпаш, Катерина Дикун, О. Гняздовська, Марія Скамаровська*

Декорації на різні підприємства - *Ольга Лукій, Юлія Бучій*

Бібліотекарка - *Марія Тузик*

Архів і референтка журналу - *Марія Білоус*

Контрольна Комісія - *Ольга*

Сарамага, Орися Пилипів, добр. Йоанна Маковська

Пожертви 1999:
Укр. Прав. Церква Св. Юрія - $1000
Укр. Прав. Авдиторія Св. Юрія - $500
Колегія Св. Андрея - $300
Укр. Музей Канади СУК в Саскатуні - $300
Український Голос - $300
Памятник Филипа Коноваля - $300
Село Україна - збереження спадщини (Heritage) - $1000
Канадсько Український Національний Фестиваль - $100
Спортовий Центер в Давфин - $1000
Бібліотека в Давфин - $500
Промінь - $200
Ветирани (Легіон #20) вінок - $18
Фестиваль музики (контести) - $35
Оксана Маковська (курс в Інсти туті Петро Могили в Саскатуні) - $200

Журнал Промінь передплачує 20 членок, декотрі відновляють особисто і про таких референтка незнає. Маємо трудність придбати молодших членок. Бракує проводу і заінтересованих. Наш відділ, поза Вінніпегом, ще вперто держиться.

Марія Білоус
Референтка Променя

КАРОЛІНА САВИЦЬКА -- 100 РОКІВ

27-го грудня 1999 р. сповнилося 100 років від дня народження КАРОЛІНИ САВИЦЬКОЇ. Святкування відбулося в домі ювілянтки в La Salle, Que. (околиця на острові Монтреалу). Доньки Славка Лелюх (дружина Володимира) та Ірина Карба (дружина покійного Івана) приготовили і зорганізували це свято - Open House. Багато допомогли куми Ірина, Bertha and Dan Turchek.

Численно прибули родина, приятелі, сусіди і деякі членки СУК відділу Доньки України, до якого належить ювілянтка 53 років. Вона рівнож є довго-літна членка Катедри Св. Софії в Монтреалі.

Свято почалося молебним який відправив отець Володимир Кушнір, настоятель Катедри Св. Софії. Співали членки відділу котрі також співають в Катедральному Хорі, як також кілька мужчин з Катедрального Хору.

Додатково до квітів, карток поздоровлення та дарунків, були пожертви до Катедри Св. Софії та інших установах в імені ювілянтки. Листи гратуляції та грамоти були прочитані від Королеви Єлисавети II, Governor General of Canada - Adrienne Clarkson, Prime Minister of Canada - Jean Chretien, Hon. Paul Martin - Minister of Finance and M.P. of La Salle. At a Council meeting in the City of La Salle, Que. a Special Recognition was adopted and made in her name by Councillor Ross Blackhurst and Mayor Michel Leduc. Грамоту від голови Централі Союзу Українок, Соні Бейзик, прочитала і вручила Маруся Венгер, голова Східньої Екзекутиви СУК. Оксана Русин, голова СУК відділу Доньки України, привітала Кароліну Савицьку від всіх членок відділу та передала букет квітів.

Родина і приятелі прибули із Blairstown, New Jersey, New York, N. Y., Sutton, Mass., Mississauga and Burlington, ON, щоби святкувати разом із ювілянткою.

Кароліна Савицька є людина спокійна, щирої і лагідної вдачі. Дуже любить свою церкву і організацію. Її членство у відділу Доньки України в Монтреалі почалося 1946 року і вона служила в екзекутиві та брала участь в різних комітетах. Любить говорити зі всіма, а переважно з молодими та розказувати про минуле. Її дім завжди був і є привітним для родини та приятелів. Вона вже готова святкувати надходячий Свят Вечір з родиною та приятелями. Її слова „поки я зможу приготовляти, то все буду продовжувати наші традиції".

Боже поблагослови нашу ювілятку добрим здоровям, спокійним і радісним життям - На Многі Літа!

З нагоди цеї величної події, членки

відділу Доньки України зложили дар на журнал Промінь в сумі $205 а відділ заплатив за 2 кліші.

$20.00: Маруся Венгер, Оксана Русин, Евгеніа Підвисоцька, Ірина Карба, Славка і Володимир Лелюх

$15.00: Юлія Пушкар

$10.00: Маруся Зимовець, Маруся Текела, Анна Смолій, Оля Ковч, Оля Регуш, Ксеня Самолюк, Ірина Герич

$5.00: Софія Олянська, Катерина Іванишин, Анастазія Добромиль, Галина Шух.

Маруся Венгер

Ювілятла з членками відділу Доньки України в Монтреалі: З переду: Оля Ковч, Галя Шух, Маруся Текела. Стоять: Софія Олянська, Юлія Пушкар, Маруся Венгер, Кароліна Савицька, Оксана Русин, Евгенія Підвисоцька, Катерина Іванишен, Маруся Зимовець, Анастазія Добромиль

Інформаційний центр

До відома Українським жіночим організаціям України і діяспори

Вельмишановні Пані!

Особистими заходами родини Даниленків - 2 вересня 1999 року відбулося в Києві у Києво-Могилянській Академії святкове відкриття „Інформаційного центру" Українських жіночих організацій України і діяспори.

Ідея повстала, коли ми (професор Зоя Хижняк і я) відвідали в Сенека Фолс, у Нью-Йорк штаті, США - відомого на увесь світ „Гол оф фейм" (заля будинок слави). В 1848 році у маленькому містечку жінки-пуританки почали домагатися своїх (людських) прав. Тут збудовані два імпозантні будинки, в одному міститься бібліотека, другий призначений для відвідувачів, що прагнуть познайомитися з історією американського жіночого руху. Ми мріяли, щоб і в Україні почати подібний проєкт.

Перші кроки вже зроблені. В Академії маємо кімнату, відповідні меблі (4 великі столи, 24 крісла, шафи для книжок). Тепер діло за Вами, Шановні Пані. Просимо, щоб управи жіночих організацій присилали свої видання: конгресові та конвенційні книги, журнали і книжки жінок письменниць, поеток і науковців. Кожна організація повинна мати картотеку з Інформаціями про членство, структуру, мету і діяльність. Також короткий (на одну сторінку) життєпис і світлину засновниці організації.

Жіночі організації в діяспорі мають значний успіх у цій ділянці Згадаймо журнали: „Українка в Світі" - квартальник СФУЖО, „Наше Життя" - Видання Союзу Українок Америки. „Віра" Об'єднання Українських Православних Сестрицтв, в Канаді: „Жіночий світ" - Організація Українок Канади, „Промінь" - Союз Українок Канади. Саме тепер, по обох боках океану, вийшли надзвичайно вартісні книжки: „Мілена Рудницька", „Олена Теліга", „Минуле заради майбутнього", „Жіночі студії в Україні", „Ми в історії", і.т.п.

Стіни кімнати прикрашені портретами: Гальшки Гулевичівни

- фундаторки Києво-Могилянської Академії, Раїни Могилянки, Марії Магдалини Мазепи, Катерини Скаржинської, Єлисавети Милорадович (праці Лариси Іванової), та Марусі Бек (США).

Кімнату можуть вживати членки „Національної Ради Жінок України" і Українські організації діяспори.

Залю, (48 квадратних метрів) плянуємо використовувати як освітний центр, де будуть відбуватися конференції, „круглі столи", семінарі та зустрічі, не тільки для жіночих організацій, а й викладачів університету та студентів. На відкритті центру Президент Академії В'ячеслав Брюховецький зазначив: „що це має бути функціональна кімната, де робитиметься діло". Саме в цей день студентки Академії повідомили, що вони започаткували організацію ім. Гальшки Гулевичівни. Президент вірить, „що Академія є тим консолідуючим полем, що прямує до об'єднання суспільства і жіночим організаціям буде тут легше знаходити спільну мову".

У відкритті центру взяли участь голови і членки багатьох жіночих організацій та студентки, (пресове повідомлення НаУКМА). Президент Академії проф. В'ячеслав Брюховецький, голови організацій, Ірина Сеник - вітали присутніх. Ірина Голубєва - голова „Національної Ради" вела програмою. Після концерту тріо „Золоті ключі", учасники відвідали залю „Інформаційного центру" та перейшли до кімнат на перекуску. Атмосфера була надзвичайно товариська і весела. Ніна Матвієнко ще довго „дирегувала" збірнимним хором.

Я щиро вдячна всім, що позитивно віднеслися до ідеї створення центру. Надзичайно приємно було працювати з п. Наталею Шумковою (віце-президентом з розвитку НаУКМА) і Вірою Балацькою (керівником відділу коштів).

В червні 2000 року, плянуємо посвячення „Інформаційного центру", наукові конференції: молоді (студенток), „круглий стіл" Українських жіночих організацій та святочний концерт. Сподіваюся, що участь візьмуть голови і членки організацій з діяспори.

Подумаймо, ... чи доцільним було б проголосити: **2000 рік - роком Жінки Українки?!**

Видання, журнали, інформації про організацію, її засновниць, та визначних членок прошу висилати до Академії. Адреса:

254070 м. Київ. Національний Університет „Києво-Могилянська Академія", вул. Волоська 8/5, 4 корпус, 409 аудиторія.

п. Наталя Шумкова тел (044) 463-7112, факс (044) 417-8215
проф. Зоя Хижняк (архів) тел (044) 416-6020

Бажаю здоров'я, добробуту, родинних і громадських успіхів.

З пошаною,

Наталя Даниленко

CHRISTMAS GREETINGS

The greetings expressed on pages 1 and 6 of the January issue of Promin should have included best wishes to

Eugene Kucey, Chair of the Board, Directors and members of the Ukrainian Museum of Canada - UWAC as well all the branches.

All the best in the year 2000!

The following Christmas Greetings did not reach us in time to be included in the January 2000 issue of Promin.

St. Elias Ukrainian Orthodox Parish
Edmonton, Alberta
Helen Triska, Promin Convener

UWAC Lesia Ukrainka Branch
Winnipeg, Manitoba
Helen Mayba, President
Maria Kowalenko, Secretary

У році "Старших Людей" відділ ім. Лесі Українки в Оттаві відзначив 4 членки

МАТИЛЬДА ЛАЗАРОВИЧ є одною з перших членок відділу СУК в Оттаві. Вона дуже активно працювала для церкви і організації. Співала постійно у церковному хорі і дуже багато праці віддала для відділу. Займала різні позиції. Була головою відділу, заступницею, референткою СУМК довгі роки, займалась з молоддю на телевізії, курси писання писанок, танцювальний ансамбль молоді СУМК. Їздила на конференції та зїзди як делегатка від відділу, була референткою до Жіночої Ради. Завжди ходила колядувати і виступала на концертах, часто як солістка. Її шлях відзначився діяльністю до самого кінця, коли з часом нестало сил, особливо після смерти мужа Антося Лазаровича. Тепер вона перебуває у домі для старших.

Голова відділу Ольга Самець вручає грамоту Матильді Лазарович.

КАТЕРИНА СЕНИК-ЛЯЩУК народилась 2.4.1915 р. в Україні, село Наконечне, на Яворівщині. Там вона жила до 1940 р. коли одного разу, їдучи у Київ, потяг окружила російська міліція і всіх вивезли у Могнітогорськ, де вона працювала сигнальщиком. За рік часу зуміла вернутись до рідного села. У 1942 р. Катерину вивезли німці на примусові роботи на селах, де вона була до кінця війни. В 1947 р. приїхала до Канади, завдяки знайомій, яка тут перебувала давно. Згодом вийшла заміж за Павла Лящука. Вони виховали три доньки і були парафіянами Української Православної Церкви в Оттаві. Катерина належала до відділу Союзу Українок. Багато працювала в соціяльному комітеті. Постійно варила і пекла на всі оказії, дбала за дітей і молодь, дарувала їм печиво, робила безліч варенників на церковні базарі. Любила ходити на сходини відділу, була нераз головою церковного комітету, дбала за вишивки і квіти для церкви. Була примірною членкою церкви і відділу аж до недуги у 1998 р. Тепер вона знаходиться у домі для старших де її відвідують родина і знайомі.

МАРІЯ НЕҐРИЧ була найстаршою членкою у відділі СУК в Оттаві, Доля її заставила мандрувати по Канаді і так вона стала переходовою членкою. Починаючи від Вайти, Манітоба де була головою відділу, відтак Вінніпеґ у Манітобі, Ошава в Онтаріо, Ніягара Фалс в Онтаріо, Міссісага в Онтаріо і Оттава в Онтаріо. Всюди залишила по собі великий вклад праці, особливо з молодими, провадила різні курси вишивання, печення і варення, та багато іншого. Допомагала на базарі, багато дарувала на продаж, все для церкви і відділу. Була жертвенна і примірна членка. Тепер знаходиться у домі старших де її відвідує родина і знайомі.

ТАМАРА ШТЕПА народилась 23.7.25 р. в Україні. Там жили до часу другої світової війни, а тоді скитались по таборах у західній Європі. У 1951 р. прибули до Канади і осіли в Оттаві. Згодом включилися в парафіяльне життя Української Православної Церкви, а тоді організації Союзу Українок Канади. Таня працювала в церковному комітеті, в соціяльному, приходила на збори відділу, допомагала при різних імпрезах. Часто була на комітеті спільного свяченого, або комітеті базару. Роботи скрізь було багато. Працювала стільки, скільки було сил і змоги, аж сильна недуга почала підкошувати її здоровя. Тепер Таня є у хаті під опікою родини, а членки часто згадують її милу вдачу і віддану працьовитість.

Грамоти заслуженим членкам вручив Його Преосвященство Владика Юрій підчас Храмового Свята громади 12-го вересня 1999 р.

Подала Ольга Самець
Голова відділу ім. Лесі Українки,
Оттава, Онтаріо

PROMIN SUBSCRIPTION FORM / ПЕРЕДПЛАТА НА ПРОМІНЬ

Give a Promin subscription as a gift to a friend or relative in Canada, Ukraine or any other country. A card will be enclosed acknowledging your gift. Use this form for a new or renewed subscription as well.

Gift _____ New Subscription _____ Renewed Subscription

Name _____

Address _____

City _____ Province _____ Country _____ Postal Code _____

If GIFT indicate from whom _____

Cheque or money order enclosed in the amount of $ _____ for _____ year(s) at $20 ($25) a year

Canada - $20 a year, Other countries - $25 a year - В Канаді - $20 на рік, В інших країнах - $25 на рік

PROMIN - BOX 57268, JACKSON STATION, HAMILTON, ONTARIO, CANADA L8P 4X1

70-year Membership Honoured

In conjunction with a Thanksgiving dinner held at the Ukrainian Orthodox Church in Hafford, Saskatchewan, Mrs. Ann Tkachuk was honoured with a 70-year membership in the Olha Basarabova Branch of the Ukrainian Women's Association of Canada in Hafford.

Mrs. Tkachuk joined the UWAC as a young girld in 1929. She has given her time and efforts in many capacities as president, secretary, member of the altar society and as a convener to our journal "Promin". She had been honoured for 25, 50 and 60 years of devoted service. Though she has been an honourary member for many years, she still strives to pay her membership and participate in any way she can.

Mrs. Sally Harach, the president of the local branch presented Mrs. Tkachuk with a bouquet of flowers to express the thanks of the members.

Everyone present enjoyed an anniversary cake, made by Mrs. Elizabeth Besmutko. Everyone joined in singing "Mnohaya Lita" for Mrs. Tkachuk at the conclusion of the celebration.

Mrs. Tkachuk has 3 sons: Ron and his wife Joyce, Don and his wife Esther and Gary and his wife Bibianne. A number of grandchildren and one great-grandchild.

The Hafford Branch of the UWAC is donating $70 to the journal "Promin" in honour of Mrs. Tkachuk's 70 years of membership.

Submitted by Elsie Michayluk

Виставка Добр. Зинаїди „Творчі руки" в Едмонтоні

Стефанія Геврик

Чудова осінь в Едмонтоні цього року. Дерева вбралися в строї золота різних відтінів, перетикані темно-зеленими і сріблистими смереками, червоними рябинами й райськими яблунями, яких достиглі овочі й ягоди мов червоні коралі додають святкового вигляду осінній природі.

Такого гарного осіннього дня, в неділю, 24 жовтня в Едмонтоні, в залі Українського Національного Об'єднання при 10629-98 вул., від години першої до п'ятої, Відділ Організації Українок Канади ім. О. Басараб, при помочі УНО, влаштував унікальну виставку традиційних українських вишивок різних частин України збірки добр. Зинаїди Туржанської.

Добр. Зинаїда Туржанська

Входячи на залю, приємно було бачити багато гостей і членства за круглими столами, накритими білими обрусами, прикрашеними осінніми квітами. По обох боках стін і на столах по мистецьки розвішані та розкладені експонати цікавих вишивок приватної збірки добродійки Зинаїди Туржанської: полтавські обруси з широкими мережками й настилуванням, обруси більші й менші, сервети й доріжки, вишивані різними стібами й різними кольорам; гуцульські, київські, подільські, буковинські й

Left to right: Gloria Hladun, Mary Zalusky, Halia Gizowski, Natalka Kowal, Luba Kuc, Slavka Yopyk, Ludmilla Sereditch, Mary Hoshko, Tamara Vorotilenko, Luba Feduschak, Chester Kuc

яворівські. Подушки: яворівська, гуцульська, київська та цікава буковинська подушка зі села Верхне, вишивана рідкісним стібом зліва.

Рушники київські, подільські, полтавські, весільні і стародавні. Київські жіночі сорочки, полтавські жіночі й чоловічі та багато інших, яких тяжко всіх описати. Слід згадати, що взори на вишивках дуже естетично й гарно уложені зі смаком.

Гостей привітала голова Відділу Наталка Поцюрко, просила оглядати виставку, якої показано понад 70 зразків виконаних різними взорами і різними стібами. Оля Цибульська представила гостю в українській мові а в англійській Люба Федущак.

Пані Зинаїда Туржанська походить родом з України, наймолодша сестра з 7-ох братів, які опікувалися нею, бо втратили батька, як сестрі було лише 3 роки. Вишивати вчила її мати вже від ранніх літ, чим і передала їй любов до краси української вишивки та зв'язаних з нею традицій а школа доповнювала її знання. В 1942 р. одружилася зі священиком православної церкви о. Туржанським та була змушена покинути рідні землі і по скитальщині, в 1949 р. опинилася з родиною в Канаді.

Тяжкі були перші кроки життя в новому світі, бо уряд Канади колись не допомогав так новим .... утримати родину.

Аж до 1950 р. приділено йому парафію і вже від тоді дружина священика почала свою культурно-освітно працю серед українського жіноцтва. Знайомила жінок Канади з українськими традиціями, описувала чудові вишивані обруси та рушники над іконами в своїй рідній хаті, де вона виростала. Вчила їх вишивати різними стібами а при вишиванні читала їм твори наших письменників і поетів як Л. Українки, Т. Шевченка, І. Франка та інших.

Як звичайно, священиків часто переносять на різні парафії, то й родина о. Туржанського не була виїмком. Вони були в Принц Альберт, Саскачеван, Смокі Лейк, Вегревіл і Калґарі, Альберта та Ванкувер, Британська Колюмбія. В кожній з названих місцевестей добродійка вела культ-освітню працю, вчила молодих і старших вишивати сорочки, блузки для хорів, танцювальних груп, для прикрас церков та для показу народної ноші. Щоб зацікавити більше жінок українською вишивкою, добродійка Туржанська підготовляла вистави своїх речей, за які здобувала признання й нагороди.

Як подяку за її довголітню, невтомну працю, присутні нагородили її гучними оплесками.

Слідуючою приємною точкою був виступ театральної групи „Джерело", під керівництвом Олі Миц, де 17 дітей, хлопчиків і дівчаток від 7-ми до 14-ти років деклямували і співали, впевняли нас, що вони українці, люблять українську мову, люблять Україну і все готові її боронити. Дай Боже, щоб вони все про те пам'ятали!

Під час смачної перекуски, гарно приготованої членками Відділу ОУК, присутні обговорювали різні цікаві вишивки, завдавали гості різні питання, робили знимки та тішилися успіхом.

Ініціяторами виставки були знані любителі українського мистецтва, Мирослав і Люба Куць, довголітні члени МУНО, ОУК і УНО, які теж багато причинилися до розвитку української культури в Канаді і

навіть в Україні. Координатором виставки була Слава Гладун а членки ОУК і члени УНО ій допомогали.

Слід згадати, що відділ ОУК в Едмонтоні мав на весні 1999 р. подібну виставку писанок праці і колекції Мирослава і Люби Куць рівночасно з відзначенням 50-річчя „Жіночого Світу". Прихід з імпрези в сумі 1,500 дол. передано на потреби журнала. Гарний приклад до наслідування.

ПРАЦЯ ДОБРОДІЙНОЇ РЕФЕРЕНТКИ НАДІЇ ШУЛЬГИ ПРИ СУК ВІДДІЛ ІМ. ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ, СУРЕЙ В БРИТІЙСЬКІЙ КОЛЮМБІЇ

Протягом двох років моєї відповідальности добродійного фонду СУК я старалася виконати все що тільки могла по своїй можливості. Я посвятила найбільше своєї праці для помочі України, а саме: вислала 60 посилок величиною від 50 до 70 фунтів й тяжчі. Більшість з них вислала до старечого й інвалідського дому в Києві і до двох серітних дітей в Києві, яких сама відвідала в 1998 році. Решту до чотирьох шкіл в Київських й Житомерських областях. А також поодиноких родинах в Полтавських, Івановфранківських, Дніпропетровських, Кіровоградськихих й Київських областях. Від більшости одержала листовну подяку. Також вислала грошеву допомогу на будову памятників Тараса Шевченка в Львові, Луганьск й в Бразилії і рівночасно для дитячого журналу Світ Дитини, який друкують в Львові. Цей журнал друкували до 1939 року, коли був скансельовании, а тепер його відновили. Вислала пять передплат цього журналу - 2 з них до шкіл й 3 поодиноко в Київську область. Вислала грошеву поміч слідуючим: Світовий Конгрес Українців, Конгрес Українців Канади, Український Музей Канади - СУК, Колегія Св. Андрея і деяким Канадським Допоміжним Огранізаціям.

Для роздобутку коштів продавала різні поштові марки і дещо з експонатів. Найбільша подяка належить нашій церковній громаді і відділові СУК що так зрозуміло й щиро позволяли вживати кухню й церковну залю для печива колачів і продаж їх. Рівнож дякую нашій місцевій Республіканській Партії з головою п-ом Нечипоруком за їхню грошеву поміч та всьому членству громади до яких я зверталась поодиноко, і які мені невідказували.

Особлива подяка нашим членкам, що так без отказу помагали мені пакувати посилки та пекти колачі Це були слідуючі пані: Найдиш (поверх 80 років),Деркач, Люба Крохмальнин, Юстина Дянчук, Марія Дудич, Оля Ганкевич. З окрема дякую п-ні Олі Нагірні, що так безперервно довозила мені речі для посилок.

Надія Шульга,
Добродійна Референтка

Слідує лист який п-ні Шульга одержала з України.

ДАРНИЦЬКИЙ
ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ЦЕНТР
СОЦІАЛЬНОГО
ОБСЛУГОВУВАННЯ
ОДИНОКИХ
МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИХ
ПЕНСІОНЕРІВ ТА ІНВАЛІДІВ

Добрий день, шановна Надіє Кирилівно!

Прийміть щире вітання та подяку -

Надія Шульга з сирітками в Україні

невтомна далека співвітчизниця! Ваші посилки одержала, за що величезне спасибі Вам та Вашим помічникам. Дуже приємно, що за океаном, далеко від України Ви-українці, лишились українцями, не забули нашу мову, Вам болять наші проблеми, Ви знаходите час і сили, щоб допомагати нам.

З відповіддю затрималась-дочекалась директора будинку для сиріт „Берізка".

Одяг та взуття вже розподілено та роздано людям. Це зараз дуже до речі, бо зима досить холодна. Від наших пенсіонерів Вам вітання та подяка. В першу чергу одягнули психічно хворих людей, бо вада розумова не дає можливості їм економно тратити ту крихітну пенсію, яку вони мають. І мої працівники їм за няньку.

Надсилаю на Вашу адресу лист директора дитячого будинку з подякою. Сподіваюсь, що наша вдячність надасть Вам сили і наснаги.

З повагою,
Антонюк Тамара Теофілівна
Директор

Вельлмишановна пані Надія!

Сьогодні ми отримали Ваші 2 посилки в наш дитячий будинок. Не можу навіть сказати, як ми зраділи! Ваші речі прийшли дуже вчасно, бо в нас раптово похолодало. Опалення ще не включене і дітки мерзнуть. Особливо ми дякуємо за теплі речі, вони нам так знадобились. Всі наші лікарі і вихователі дітей були вражені вашим чуйним серцем і добротою. Ми ж розуміємо який це важкий тягар: зібрати, спакувати і відправити все. Нехай Господь віддасть Вам за наших дітей. Ми всі бажаємо вам здоровя, щастя, успіхів. А також висловлюємо велику подяку пані Ользі Нагірній за її працю заради наших дітей. Ми безмежно вдячні Вам усім і хотіли б просити у Вас адресу якоїсь Вашої газети. Через неї ми б висловили Вам подяку, і також подяку голові „Республіканської" партії пану Нечипоруку. Ми хотіли б надісилати фото наших дітей, щоб люди в вашому місті знали про Вашу доброту, чийність, любов до дітей, жаль за наших обездолених сиріток, які не мають повноцінного дитинсьтва, уваги батьків, а також самого необхідного: іграшок, цукерок, одягу, взуття. Рівночасно криза в нашій країні мала наслідки і на наш дитячій будинок. Ми тепер теж відчуваємо нестачу у всьому, тому, як буде Ваша змога і ласка ми б прохали теплих речей і взуття, але це при можливості. У нас зараз 235 дітей. З них 50 дітей віком до 1 року, а решта дітей віком від 1 1/2-2 до 4 років. Та ще на дуже малих в нас одяг є, але на старших велика нестача.

Дякуємо за все, чекаємо листа від Вас і адрсуу газети.

З повагою до Вас і з найкращими побажаннями.

Олександр Таволжан

МОЛИТВА

Оксана Лятуринська

Твоєї ласки, Боже, не позбав нас -
Хай молитви її помножать! -
Щоб не загинула в душі людина
І сила не перемогла ворожа

Нехай не заведуть нас роздоріжжя,
Не зникне враз мета на видноколі,
Вигіддя і дозвілля не розніжать
І не зв'ялять порив до волі!

Життя метою свячено й зігріто.
А вічність - світлих мет сторожа.
Нам змаг батьків - суворим заповітом.
І поможи, Твоя правице Боже!

CONTRA SPEM SPERO

Lesia Ukrainka

Away, ye gloomy thoughts, ye autumn clouds!
Today about me is a golden spring!
And shall my youth be wrapped in sorrow's shrouds
And fly away on lamentation's wing?

No, I would smile, though even through my tears,
And sing my songs amid my dark distress,
And cherish hope, when not one hope appears.
I want to live! Avaunt, my hopelessness!

Upon my poor and melancholy fallow
I shall sow harvests of resplendent flowers,
Sow even amid frosts, and gently hallow
With dew of tears their unaccomplished powers.

And from the burning tears I there let fall
The solid, icy crust will surely melt.
Perhaps the buds will blossom after all
And breezes of a happy spring be felt.

Up the steep pathway on the flinty hill,
I'll bear my rocky burden all day long,
And though I carry such a load, I still
Shall keep my heart and sing a happy song.

In the obscurity of pitch black night,
I shall not for one moment close my eyes,
But seek my guiding star's unfailing light,
That radiant mistress of the nightly skies.

I will not let my heart fall slumbering,
Even if dark and grief around prevail,
For I shall find my spirit numbering
The deadly steps of death upon my trail.

Mortality will then press hard upon me;
A deadly mist will cover up the stars;
My heart beats harder: death will not outrun me,
Nor pen my eager pulse behind his bars.

Yes, I would smile, though even through my tears,
And sing my songs amid my dark distress,
And cherish hope, when not one hope appears.
I want to live! Avaunt, my hopelessness!

MRS. HELEN SHEWCHUK (LAZAROWICH)

On Sunday, November 21, 1999 the Ukrainian Orthodox community of Canada lost another pioneer. Helen Shewchuk, mother, Baba, and Pra Baba left us to reside with the Lord in a place where there is no pain, no suffering nor sorrow.

Prayers were held on Wed., Nov. 24 and the funeral on Thurs., Nov. 25 in St. Mary's Ukrainian Orthodox Church in Wakaw, SK. Interment followed in the Ukrainian Orthodox Cemetery near Wakaw. Many friends joined the family in bidding farewell to a wonderful lady; many tributes were received from family who could not attend.

Baba Helen's life of 94 1/2 years spanned almost all of the 20th century. She was born in Meacham on May 12, 1905 just several months before the province of Saskatchewan was formed from part of the North West Territories.

Her parents were Ivan and Anna (Kitseliuk) Lazarowich, both born in the village of Bania Bereziw in the Kolomaya district in Ukraine. Ivan had three children from his first marriage; Ivan and Anna had eight children.

Helen was predeceased by her parents; by her husband John; by her brothers Peter, Mike, Bill and Anton Lazarowich; by her sisters Doris (Stan) Wilchynsky and Alice Adelman; by her half sisters Pearl Markowsky, Marie Kozak and Nettie Markowsky.

She is survived by her children: Eileen (Dr. Ed) Klopoushak of Regina, Sk; Orest (Adele) Shewchuk of Wakaw, SK; Morris (Millie) Shewchuk of Martensville, SK; Elsie Marshall of Saskatoon, SK: her grand children Dr. Gary (Sharon) Klopoushak of Regina, SK and their children Jillian and James; Lori (Lyle) Saigeon of Regina, SK and their children Anna Maria, Daniel and Michael; Sonya Shewchuk of Toronto, ON; Debbie (Mike) Jones of Brampton, ON and their children Austin and Kyle; Bruce Marshall, John Marshall and Greg Marshall (fiance Tracey Tennison) all of Calgary, AB; her brother Dr. Morris (Helen) Lazarowich of Hamilton, ON; her sisters in law Thelma Lazarowich of Edmonton, AB, Martha Lazarowich of Saskatoon, SK, Tillie Lazarowich of Ottawa, ON and brother-in-law Bill Adelman of Toronto, ON.

Helen will be remembered as a devoted wife, mother, grandmother and great grandmother. She and John were married Nov. 4, 1928 and farmed in the Sokal District near Wakaw, SK. They lived there until their retirement in 1966. John passed away suddenly on Nov. 14, 1968 and Helen spent her years in their retirement home in Wakaw. However, in 1995 at the age of 90 she could no longer look after her house so she moved into Lakeview Pioneer Lodge in Wakaw where she lived until her death.

Helen will be remembered as a staunch supporter of the Ukrainian Orthodox Church. She was a tireless worker and contributor of the Ukrainian Women's Association in Wakaw. In that organization her skills as fluently bilingual (Ukrainian and English) made her a natural as President and Secretary of the Association. At the funeral service the ladies stood with their flag in honour of their departed member.

Those who knew Helen will remember her beautiful alto; as soon as a song arose at any function, Helen joined in with her harmony. Her children will cherish the tapes they have of Helen and her late brother Mike singing many traditional Ukrainian tunes in happier times.

At the funeral service Fr. Roman Kocur paid tribute to Helen and her pioneering spirit. At the memorial dinner Dr. Ed Klopoushak recalled many of Baba Helen's fine attributes which will remain as a legacy to all whom

Helen touched. Greg Marshall, grandson, spoke of his many pleasant recollections of Baba.

Sincere thanks are extended to the many people who helped the family at this time of sorrow.

May God give eternal rest to His departed servant, Helen!

Вічна Пам'ять!

Donation to the Promin Press Fund
Daughter, Eileen Klapoushak - $100
The Family - $100
Submitted by Dr. Ed Klapoushak,
Regina, Saskatchewan

Helen Shewchuk of Wakaw, Saskatchewan entered into eternal rest on November 21, 1999 at the age of 94 years. As an everlasting wreath in her memory, a donation of $150 is made to the Promin Press Fund. May her memory be eternal!

Thelma Lazarowish (sister-in-law),
Edmonton, Alberta
Zonia Lazarowich (niece),
Edmonton, Alberta
Halia Lypka (niece),
Hamilton, Ontario

Mrs. **Margaret Krekewetz** of Yorkton entered into eternal rest on November 2nd 1999 at the age of 82 years. As an everlasting wreath in memory of our dear member we are donating $20.00 to the Promin Press fund.

Vichnaya Pamyat!

Phyllis Staniki, President
Anne Saley, Promin Convener

Замість квітів на свіжу могилу покійного дорогого брата **Омеляна Малінського**, котрий упокоївся 18 липня 1999 р. Омелян народився 1926 р., та був вихований при Українській Православній Церкві Св. Тройці в Мазепі, Саск. В пам'ять свого брата складаю $30 на журнал Промінь. Хай пам'ять про нього буде вічною!

Сестра Даруся Пасічник
Кемлупс, Б. К.

У першу річницю упокоєння мого дорогого мужа **Митр. Прот. Степана Зузака**, який відійшов у вічність 2-го січня 1999 р., в його світлу незабутню пам'ять складаю $50 на Промінь.

Вічна йому пам'ять!

Дружина Галя Зузак
Саскатун, Саск.

Дружини священиків міста Едмонтону складають пожертви на журнал Промінь в сумі $70 замість китиці квітів в світлу і незабутню пам'ять нашої посестри покійної **Добр. Меланії Гребенюк**. Покійна прожила 93 роки трудолюбивого свого життя і упокоїлася в Бозі 9-го серпня 1999 р.

Родині покійної висловлюємо наше глибоке співчуття. Покійній посестрі нехай канадська земля буде легкою та нехай Господь оселить душу її в Царстві Небеснім, а добра пам'ять про неї нехай буде вічна між нами.

Вічна їй пам'ять!

Добр. Марія Василів
Добр. Стефанія Юрківська
Добр. Діяна Семотюк
Добр. Маруся Гупка
Добр. Зіння Туржанська
Добр. Катруся Ямнюк
Добр. Маруся Лакуста
Добр. Надія Кращук

As an everlasting wreath in memory of **Dobr. Teklia Kulish** the members of the UWAC Olha Kobylanska Branch, Redwater AB are donating $50.00 to the Promin press fund.

Vichnaya Pamjat!

Jean Rudko, President

Великий сум огортає наші душі, бо відійшов від нашої родини доргий нам всім **Юрій Дусько.** При кінці чудового літнього часу, наповнений радощами прекрасної природи, чудових квітів у своїому городі та приємного проведення літнього сезону із дружиною Катериною, дорогою родиною і близькими друзями раптом захворів Юрій і 14 листопада, 1999 р. упокоївся на 65-му році свого земного життя. Панахида відбулася в похоронному заведенні а похорон в Соборі Св. Володимира. Служив о. Богдан Гладьо з участю церковного хору в присутності цілої родини та багато дузів та знайомих.

Юрій народився 20-го липня, 1934 р. у Візін Шалет, Франції. Ходив там до школи, служив при французькому війську. Коли повернувся задумав виїхати до Канади, а остаточно до Монтреалу, Квибек в 1958 р. Там познайомився з гарною доброю дівчиною, Катериною Коврига і з нею одружився в 1960 р. в Соборі Св. Софії в Монтреалі. В 1969 році Юрій і Катерина переїхали до Гамільтону, Онтаріо де відразу стали членами Собору Св. Володимира.

У наших серцях залишилися радісні, веселі та незабутні спомини про Юрія. Він був веселої вдачі, працювитий, гостинний та понад все любив свою родину, своїх племінників та їхніх дітей. В нас

залишилася велика порожнеча і тяжкий тягар до перенесення.

Молимо Всевишнього, щоб оселив душу покійного Юрія в Царстві Небеснім, а добра пам'ять про нього хай вічно буде з нами.

В його світлу пам'ять жертвуємо $250.00 на пресовий фонд Променя.

Дружина Катерина Дуська
(Гамільтон, Онтаріо)
Сестра Люся Стефура
(Монтреал, Квибек) і племінник
Теді Стефура (Торонто, Онтаріо)

У світлу пам'ять мого дорогого тата Івана Мартина складаю на нев'янучий вінок пожертву на журнал Промінь в сумі $50.00

Вічна йому пам'ять!

Дочка Аделя Мартин
Садбері, Онтаріо

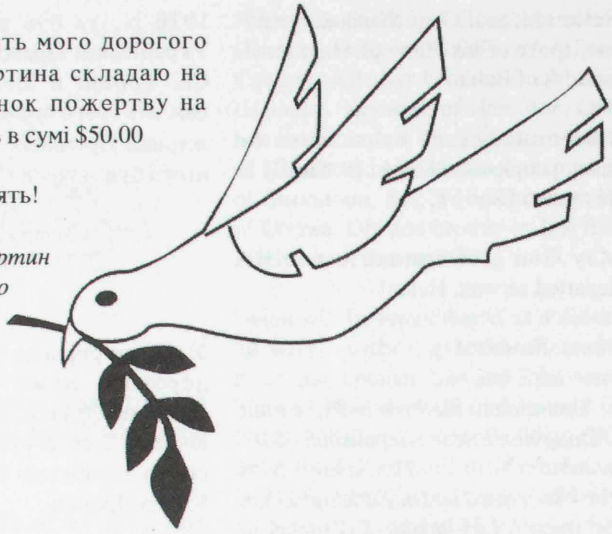

PETERS, BROWN

CHARTERED ACCOUNTANTS

- Accounting and Auditing
- Corporate and Personal Tax
- Estate and Trusts

Advising small business since 1917

WILLIAM P. MUCHICHKA, B.A., C.A.
703 Evans Avenue Suite 100,Etobicoke,Ontario,M9C 5E9
Tel: (416) 621-3313 Fax: (416) 621-3323

Books, Magazines, Newspapers, School & Office Supplies, Handicrafts, Jewellery, Pictures, Embroidered Blouses, Threads, Fabrics, Greeting Cards, Videos, CDs, Cassettes, Supplies for Easter & Christmas, Post Office, Parcels to Ukraine

W. KLISH
M. STECKO
Phone: (416) 703-2752
Fax: (416) 703-2753

Arka Ltd.
UKRAINIAN BOOK STORE & GIFTS

575 QUEEN STREET WEST
TORONTO, ONT., CANADA
M5V 2B6

Kazka Productions

Author - Lena Hryhor Gulutson Artist - Larisa Semballuk Cheladyn Musician - Gene Zwozdesky

The Mosquito's Wedding

Ой що ж то за шум

A comical spoof of a Mosquito's Wedding. Translated from a traditional Ukrainian Folk Song. Set to lively dance.

Snow Folk Song

Снігова пісня

In this song the children make a Snow Grandma and Snow Grandpa. Under a magic spell these snow folks come to life and dance a "hopak" together with all the animals of the forest.

Sing-A-Long Treasures

Співучі Скарби

A collection of songs and rhymes for children of all ages, covering all seasons and main holidays.

The Enchanted Christmas Tree

Зачарована Ялинка

Imagine a Christmas Tree that magically comes to life on Christmas Eve as Ivas' and his family are enjoying "Sviata Vecheria", the traditional Ukrainian Christmas Eve dinner. This delightful musical story relates the many traditions surrounding Ukrainian Christmas.

"Vesnivka" Spring Serenade

Веснівка

This is an enchanting read-and-sing-along book that celebrates the return of spring. All the animals rejoice in dance and song at the changing of the season. It culminates in the making of an Easter Egg.

Colourful children's books in Ukrainian and English with lively music and printed verse.

Each book with cassette $12.95, includes GST

We pay shipping!!

Send cheque or money order to:

KAZKA PRODUCTIONS LIMITED
11524 - 78 Avenue • Edmonton, Alberta
CANADA • T6G 0N5
ph: (403) 436 - 3010 • fax: (403) 471 - 5501
e-mail: cheladyn@freenet.edmonton.ab.ca

PRESS FUND

The donations listed in this section include all those received from December 1 to December 31, 1999. IN MEMORIAM donations are acknowledted in that specific section. The Editorial Board gratefully acknowledtes the generous donations in support of Promin.

$150.00
UWAC Lesia Ukrainka Br., Hamilton ON

$100.00
UWAC Kniahyna Olha Br., Winnipeg MB

$60.00
Jessie Bodnar, Mississauga ON

$50.00
UWAC Lesia Ukrainka Br., Hamilton ON
UWAC Lesia Ukrainka Br., St. Catharines ON

35.00
Nadia Schulha, Delta BC

$30.00
Olena MacPherson, Burlington On
Olena Latyshko, Etobicoke ON

$15.00
UWAC St. Andrew's Sobor Br., Edmonton AB

$10.00
Olga Narepecka, Montreal QC
Olha Semeniuk, Amestburgh ON
Anne Kondrat, Brantford ON
A. Walkovich, Mississauga ON
Mary Stefaniuk, Lac La Biche AB
Vera Hladyboroda, Calgary AB
Natalie Maday, Montreal QC
Vera Stratychuk, White Fox SK
Anne Moskaluk, Willowdale ON
Martha Kostenko, Edmonton AB
Pauline Yaremchuk, Myrnam AB
Lena Yaremchuk, Myrnam AB

$8.00
Lillian Tkachuk, Myrnam AB

$5.00
Lydia Melnyk, Toronto ON
A. Okos, Summerland BC

ЗНИМКИ / PICTURES

Редакційна Колегія і Адміністрація Променя просять Вас звернути увагу на слідуючі прохання відносно поміщення знимок в журналі:
1) Кошт за поміщення кожної знимки $25.00. Просимо висилати цю суму разом із дописом про Вашу імпрезу, співчуття, і.т.д.
2) Знимки повинні бути виразні і доброї якости. Чим краща знимка, тим кращий результат.
3) Коли можливо включайте знимку(и) із дописами. Читачам цікаво бачити знимку(и) з імпрез і.т.п.

The Editorial Board and Administration of Promin wish to draw your attention to the following requests regarding publishing pictures in our journal:
1) The cost for each picture is $25.00. We request that this amount be included with your write-ups, in memoriams, etc.
2) Pictures should be of good quality. The better the quality, the better the final result.
3) Whenever possible, include a picture(s) with your write-up. This makes your article that much more appealing to our readers.

УКРАЇНСЬКА КАНАДСЬКА ФУНДАЦІЯ ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
UKRAINIAN CANADIAN FOUNDATION OF TARAS SHEVCHENKO

Let's ensure our future!

- Providing grants to promote the development of Ukrainian Canadian arts, education, literature and language since 1963. Over $3.5 million awarded.
- Receives financial support from the community it serves. All contributions used to increase the capital fund. Grants are awarded from the interest.
- Inquire about living bequests and designated funds.
- Perpetual recognition given to all contributors.

For more information contact:
Shevchenko Foundation
456 Main Street
Winnipeg, MB R3B 1B6
Tel. 204-942-4627
Fax 204-947-3882

Запевнімо нашу будучність!

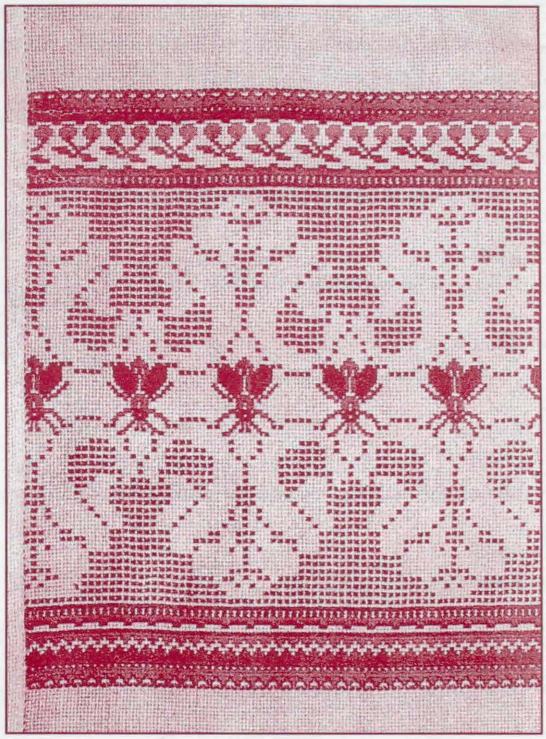

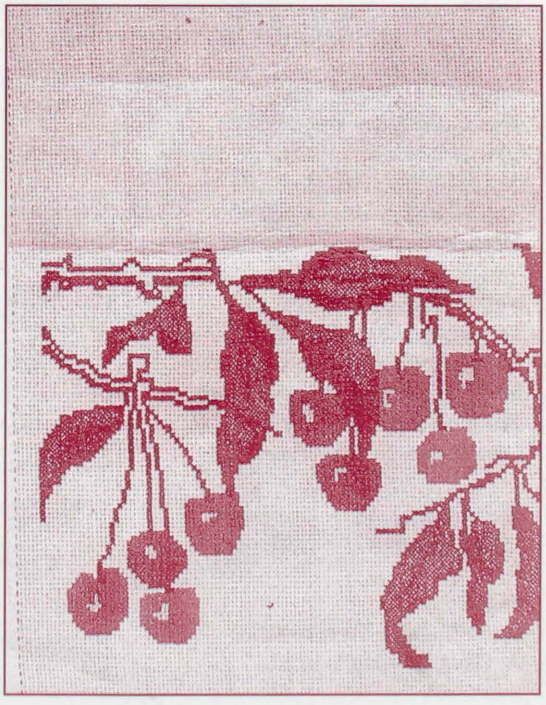

Один із рушників, який Леся Українка вишила в пошану Тараса Шевченка.

UKRAINIAN ORTHODOX LIBRARY OF
ST JOHNS
10611-110 AVE
EDMONTON AB
T5H 1H7
1-Dec-1999